

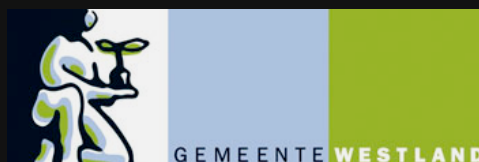
SAMEN STERK IN HET WESTLAND

*"Meningen en ervaringen van Westlandse jongeren met betrekking tot
jeugdparticipatie"*

Universiteit Utrecht
Master Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken
Maart 2014

Auteur: Milou Bol
Studentnummer: 3880915
Thesiscocent: Monique van Londen
Tweede beoordelaar: Micha de Winter
Stagebegeleider: Ellen Wennink

SAMENVATTING – In deze studie is onderzocht hoe gemeente Westland jongeren kan stimuleren zich te ontwikkelen tot actieve burgers. Hierbij is nagegaan in hoeverre sekse, opleiding, etnische afkomst, religie en de mate van sociale steun een rol spelen. Hiervoor hebben 235 Westlandse jongeren van 13 tot 23 jaar een online enquête ingevuld met vragen over consumptieve, maatschappelijke en politieke participatie. De Westlandse jeugd participeert vooral op een consumptief niveau (lidmaatschap van vereniging, 60,4%). Het verenigingsleven blijkt belangrijk voor het sociale netwerk van de jongeren. Jongeren die participeren, ervaren meer sociale steun dan jongeren die niet participeren. De meer actievormen van participatie, zoals maatschappelijke participatie (vrijwilligerswerk) of politieke participatie (deelname aan participatieactiviteiten) worden minder gedaan door de jongeren (43% vrijwilligerswerk, 40% participatieactiviteiten). Daarnaast willen weinig jongeren (14,5%) politiek participeren door mee te praten binnen de gemeente en hebben zij weinig interesse in deelname aan vrijwilligerswerk of participatieactiviteiten in de toekomst. Hoger opgeleide jongeren participeren meer binnen het Westland dan laag of middelbaar opgeleiden, opleidingsniveau heeft in tegenstelling tot geslacht, leeftijd en religie een effect op jeugdparticipatie. De Westlandse jongeren die een maatschappelijke stage hebben gevolgd zijn hier veelal neutraal of positief over, waardoor de maatschappelijke stage een interessante manier kan zijn om de Westlandse jeugd te stimuleren tot participatie, mits er rekening gehouden wordt met een aantal voorwaarden. Uit het onderzoek blijkt tevens dat jongeren social media niet de voorkeur geven om in contact te zijn met de gemeente. Om participatie te stimuleren wordt daarom aanbevolen rekening te houden met de manier waarop jongeren het liefst in contact komen met de gemeente, zoals het organiseren van een “over-de-streep-bijeenkomst”, een emailgroep of een praatcafé.

Kernwoorden: jeugdparticipatie, Westland, vrijwilligerswerk, sociale steun

ABSTRACT – This study focuses on how the municipality of Westland can stimulate adolescents in becoming active citizens. Different aspects as education, ethnicity, religion, amount of social support, and gender have been taken into consideration in measuring the outcome. For this study, 235 Westland inhabitants aging from 13 to 23 years have filled in an online survey with questions about consumptive, civil and political participation. Participants scored highest on consumptive participation (association membership, 60.4%). Being part of a club seems important for a more developed social network. Participating adolescents encounter more social support than less active. The more active forms of participation, like civil participation (volunteer work) and political participation (partaking in participation activities) are less popular amongst youth (43% volunteer work, 40% participation activities). Beside this, few adolescents (14.5%) are willing to participate politically within the municipality and they have little interest in volunteering or participating in relevant activities in the future. Higher educated youth tend to show higher levels of participation in Westland. Students that enrolled in an internship in the social/community sector respond in a positive manner and reflect on it as a positive experience. This could be an interesting way to encourage Westland's youth to participate, provided that certain conditions are taken into account. Adolescents don't prefer to use social media as a contact medium with the municipality. To stimulate participation it is recommended to take into consideration which medium is preferred for contact with the municipality, for example organizing specific meetings or an e-mail group.

Keywords: youth participation, volunteer work, Westland, social support

INLEIDING

De Nederlandse samenleving is na de Tweede Wereldoorlog geleidelijk uitgebouwd naar een verzorgingsstaat, waarin de overheid primaire verantwoordelijkheid had voor het welzijn van de burgers. Momenteel vindt in het regeringsbeleid een verschuiving plaats van deze verzorgingsstaat naar een zogeheten participatiemaatschappij (Troonrede, september 2013). De overheid spoort burgers nu meer aan tot een actieve inzet binnen de maatschappij (De Gier, 2007).

Daarbij krijgen gemeenten de regie over deze transformatie. Het Rijk voert in 2015 een transitie en transformatie uit door meer taken op het gebied van werk, zorg en jeugd over te hevelen naar de gemeenten: de decentralisatie binnen drie sociale domeinen (3D-transformatie; Vereniging van Nederlandse Gemeenten [VNG], 2012). Gemeenten staan dicht bij de burger en kunnen de omslag naar een contextgerichte benadering, die gebruik maakt van de eigen kracht van burgers en omgeving, het beste bewerkstelligen (VNG, 2012).

Gemeenten zijn sinds de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in 2007 al verantwoordelijk voor maatschappelijke ondersteuning van hun burgers. Zij dienen activiteiten te organiseren die er voor zorgen dat mensen mee kunnen doen in de samenleving en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Daarnaast zullen gemeenten per 2015 verantwoordelijk zijn voor de huidige provinciale jeugdzorg, de jeugdbescherming en jeugdreclassering, de jeugd-ggz en de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jeugd. Ook binnen de jeugdzorg dient meer aangesloten te worden bij de eigen kracht en de sociale netwerken van jeugdigen en hun verzorgers (Ministerie van VWS, 2012). Tot nu toe is in jeugdbeleid vooral uitgegaan van een zogeheten at risk model, waarin gedacht wordt in risico's en problemen met betrekking tot de jeugd. De nadruk in deze benadering ligt op het individu en op het behandelen/onderdrukken wanneer er problemen zijn. Een alternatief op deze benadering is een ecologische of contextuele benadering. Hierin is aandacht voor de pedagogische civil society, waarin betrokkenheid, wederzijdse ondersteuning en sociale controle bij zorg voor jeugd centraal staan (Micha de Winter, hoorcollege MOV en Community Psychology, 10 september 2012). Een belangrijk onderdeel van de ecologische benadering is daarnaast het voeren van positief jeugdbeleid. In positief jeugdbeleid wordt gericht op de ondersteuning van de gewone, positieve ontwikkeling van de jeugd. Hierbij wordt niet alleen uitgegaan van de opvoeding van ouders/verzorgers van kinderen, maar ook van mede-opvoeders. Mede-opvoeders zijn mensen die zich in de leefomgeving van een kind of jongere bevinden, zoals docenten op school en muziekverenigingen, trainers op sportverenigingen of mensen uit de buurt (van Oenen & Westering, 2010). Deze omschakeling van probleembestrijding naar inclusief burgerschap gaat in steeds meer gemeenten in Nederland een rol spelen.

Gemeente Westland heeft in 2012 een Integraal Jeugdbeleid geschreven en wil positief beleid gaan voeren, waarbij uitgegaan wordt van de kracht van kinderen en jongeren en hun netwerk, met als doel het normaliseren en ontzorgen van de opvoeding met behulp van de kracht van de eerdergenoemde pedagogische civil society. De gemeente gaat investeren in deze sterke samenleving, in de ontwikkeling van kinderen en jongeren tot actieve burgers in de Westlandse samenleving (Gemeente Westland, 2013). Gemeente Westland wil jongeren stimuleren te participeren en hiermee het bestaande fundament rondom jeugdparticipatie te verstevigen en uit te breiden waar mogelijk, zodat zoveel mogelijk jongeren actief meedoen en meebouwen aan de Westlandse samenleving. In deze studie staat de vraag centraal in hoeverre de Westlandse jeugd al participeert, hoe ze in de toekomst willen participeren en hoe ze met de gemeente willen communiceren.

THEORETISCH KADER

DE PEDAGOGISCHE CIVIL SOCIETY

De pedagogische civil society is een relatief nieuw begrip dat staat voor gemeenschappelijke activiteiten van burgers rondom het grootbrengen en opvoeden van kinderen. Hierin draait het om versterking van de burgermaatschappij, vooral waar deze betrekking heeft op de socialisatie van kinderen en jongeren, maar ook op de actieve rol die jeugdigen zelf in de samenleving spelen. Gedacht kan worden aan meer samenwerking tussen ouders, betere verbindingen tussen ouders en scholen, gelijkwaardiger relaties tussen ouders en opvoedprofessionals en een preventieve surveillancestaat die zich minder top-down gedraagt (de Winter, 2011).

De burgermaatschappij kan volgens socioloog Anton Zijderveld (1999) geplaatst worden binnen de democratische driehoek van de samenleving. Deze driehoek wordt vormgegeven door de staat, de markt en de burgermaatschappij (zie figuur 1). Hierin formuleert en hanteert de staat wetten en regels en draait de markt om handel en bedrijvigheid. Aan de burgermaatschappij ontlelen mensen hun individuele en collectieve identiteit via allerlei verbanden die ze vrijwillig aangaan of organiseren, zoals aansluiting bij een vereniging, het onderhouden van sociale contacten of het doen van vrijwilligerswerk. De staat, de burgermaatschappij en de markt beïnvloeden elkaar onderling (Zijderveld, 1999). Een analyse van de democratische driehoek op het gebied van opvoeding en jeugdbeleid laat meerdere verschuivingen zien. In eerste instantie werden jeugdbeleid en jeugdzorg vooral gedomineerd door particuliere initiatieven. Zo was bijvoorbeeld het eerste consultatiebureau van Nederland een particulier initiatief. Na een periode van meer overheidsbemoeyenis bevindt Nederland zich op dit moment in een meer gemengd model, waarin de overheid en particulier initiatief elkaar in balans houden en er ook ruimte is voor commerciële partijen (de Winter, 2011). Met de huidige ontwikkelingen op het sociale domein zal de staat zich steeds meer terugtrekken en zal meer en meer een beroep gedaan gaan worden op de burgermaatschappij. Eigen kracht van burgers wordt belangrijk en er komt meer verantwoordelijkheid te liggen bij de burgers en hun netwerk.

Figuur 1: democratische driehoek van de samenleving

JEUGDPARTICIPATIE

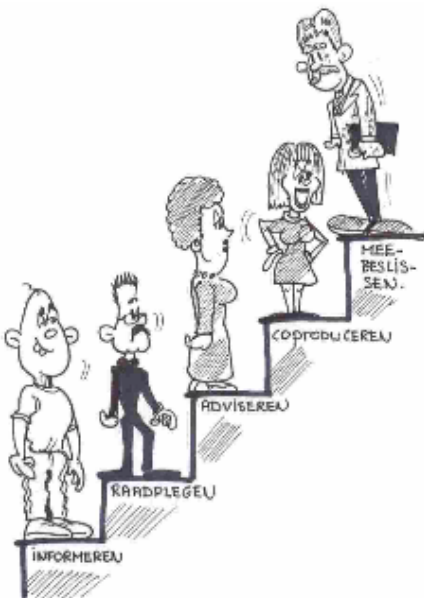
Ook van de jeugd wordt verwacht dat zij een actieve houding aannemen in de maatschappij. Zij kunnen van jongs af aan al worden voorbereid op democratisch burgerschap door te participeren. Jeugdparticipatie houdt in dat de jeugd betrokken is en inbreng levert bij zaken die hen aangaan, zoals onderwijs, jeugdzorg, sport- en culturele activiteiten, overheidsbeleid, enzovoorts (de Winter, 1995). Om jeugdparticipatie te definiëren in de literatuur wordt daarnaast veelal gebruik gemaakt van de definitie van Roger Hart. Volgens hem is jeugdparticipatie het luisteren naar de jeugd, de jeugd informeren, mee laten doen, mee laten denken en mee laten beslissen (Hart, 1992).

Hart's definitie omvat verschillende niveaus van jeugdparticipatie, welke hij toelicht aan de hand van de participatieladder. De ladder laat verschillende niveaus van initiatief en samenwerking zien die de jeugd kan hebben in projecten met volwassenen. De onderste drie treden van de ladder zijn 'manipulation', 'decoration' en 'tokenism'. Bij 'manipulation' worden kinderen of jongeren door volwassenen gebruikt voor

doelen waarvan zij zelf niet op de hoogte zijn, of acties die zij zelf niet begrijpen, bijvoorbeeld door te demonstreren met een spandoek over een onderwerp waar zij geen kennis van hebben. Het tweede niveau, 'decoration', wil zeggen dat de jeugd wordt gebruikt ter decoratie, om activiteiten van volwassenen een bijzonder karakter te geven, maar zonder dat zij daadwerkelijk een idee hebben waar het over gaat of een stem hebben in de organisatie. De derde trede op de participatieladder is 'tokenism', in het Nederlands het beste te omschrijven als symboliek. 'Tokenism' houdt in dat kinderen bijvoorbeeld in een conferentiepanel worden geplaatst, zonder echt voorbereid te zijn op het onderwerp en zonder overleg met de leeftijdsgenoten die zij zouden moeten vertegenwoordigen. Hierdoor zijn zij wel aanwezig maar in principe meer een symbolische vertegenwoordiging van de jeugd dan dat zij daadwerkelijk een serieuze partij zijn in het panel. Bovenstaande niveaus op de participatieladder worden door Hart niet als participatie aangerekend. De jeugd wordt wel betrokken door volwassenen, maar van echte jeugdparticipatie is geen sprake. Niveau 1, 2 en 3 van de participatieladder kunnen beter omschreven worden als schijnparticipatie of 'non-participation' (Hart, 1992).

Daadwerkelijke jeugdparticipatie begint pas vanaf niveau 4 op de participatieladder: 'assigned but informed' (zie figuur 2). Op dit niveau krijgt de jeugd wel een bepaalde opdracht opgelegd door volwassenen,

Figuur 2: de participatieladder

maar zijn zij goed geïnformeerd. Het is hierbij belangrijk dat zij de intenties van het project begrijpen, dat zij weten wie de beslissingen over hun betrokkenheid maken en waarom, dat zij een betekenisvolle rol hebben en dat zij besloten hebben mee te doen aan het project nadat hen volkomen duidelijk is wat hen te wachten staat. Op dit niveau draait het om het informeren van de jeugd. Op niveau 5 van de ladder, 'consulted and informed', wordt er daarnaast daadwerkelijk geluisterd naar de jeugd door hen te raadplegen. Hoewel projecten op dit niveau worden georganiseerd en uitgevoerd door volwassenen, wordt ervoor gezorgd dat kinderen het proces begrijpen en dat hun meningen serieus mee worden genomen. Een trede hoger op de ladder is een ware vorm van participatie, genaamd 'adult initiated, shared decisions with children'. Hoewel ook deze vorm van participatie wordt geïnitieerd door volwassenen, biedt het de jeugd de ruimte om te adviseren en een stem te hebben in de besluitvorming. Deze vorm van participatie sluit bijvoorbeeld aan bij het meepraten

van jongeren binnen de gemeente. Op de treden 1 tot en met 5 van de participatieladder wordt het initiatief tot het opzetten van activiteiten en het nemen van besluiten vooral genomen door volwassenen. Het daadwerkelijk initiëren en leiden van activiteiten door de jeugd begint op trede 6 van de ladder, 'child initiated and directed' ofwel coproduceren. Hierbij neemt de jeugd het initiatief en hebben volwassenen een begeleidende rol. De hoogste vorm van jeugdparticipatie die bereikt kan worden volgens Hart's ladder is 'child initiated, shared decisions with adults'. Van alle niveaus op de ladder toont de jeugd op dit niveau het meeste initiatief. Naast het geven van advies en het leiden van projecten, maken zij op dit niveau gezamenlijk met volwassenen keuzes en beslissingen (Hart, 1992).

Hoe hoger men op de participatieladder komt, hoe meer er sprake is van jeugdparticipatie. Door de jeugd te raadplegen en hun adviezen serieus te nemen kan jeugdparticipatie tot een hoger niveau worden getild, maar pas wanneer het initiatief uitsluitend vanuit de jeugd komt, zij zelf projecten leiden en (mee)beslissen, is er sprake van jeugdparticipatie op het hoogste niveau.

SOORTEN JEUGDPARTICIPATIE

Naast verschillende niveaus van jeugdparticipatie, bestaan er drie verschillende soorten van jeugdparticipatie. De Savornin Lohman (1998) maakt een onderscheid in 1) consumptieve, 2) maatschappelijke en 3) politieke participatie.

Consumptieve participatie

Bij *consumptieve participatie* doet de jeugd mee aan activiteiten en maken zij gebruik van voorzieningen die gericht zijn op de jeugd, bijvoorbeeld lidmaatschap bij een sportvereniging of muziekvereniging. Deze vorm van participatie is minder actief dan maatschappelijke en politieke participatie, maar wordt gezien als een opstap naar actievormen van participatie (De Savornin Lohman, 1998). Daarnaast kan participatie binnen een vereniging van invloed zijn op het sociale netwerk van jongeren. Kinderen en jongeren tussen de 6 en 19 jaar oud zijn vooral lid van sportverenigingen of organisaties op het gebied van natuur of milieu. Hoogopgeleiden zijn vaker lid van een vereniging dan laagopgeleiden. Van laagopgeleide volwassenen is 39% lid van een vereniging tegenover 76% hoogopgeleiden. Hoogopgeleiden worden vooral lid van organisaties op het gebied van natuur en milieu en organisaties met een specifiek maatschappelijk doel. Er is geen verschil in opleidingsniveau op zang-, muziek-, toneel-, hobby-, en jeugdverenigingen. Wel is er een klein verschil in lidmaatschap tussen mannen en vrouwen. Mannen zijn vaker lid van verenigingen (65%) dan vrouwen (59%). Tot slot zijn mensen vaker lid van verenigingen naarmate de stedelijkheid van de buurt afneemt (CBS, 2010). Gezien het dorpse karakter van het Westland zou het zo kunnen zijn dat er veel mensen/jongeren lid zijn van verenigingen.

Maatschappelijke participatie

Als jongeren *maatschappelijk participeren* zijn zij betrokken bij voorzieningen in hun directe leefomgeving. Een voorbeeld van maatschappelijke participatie is het doen van vrijwilligerswerk. Vrijwilligerswerk is een moeilijk af te bakenen begrip, maar de meest gebruikte definitie stamt uit 1980 en is opgesteld door het toenmalige ministerie van VWS. Deze definitie luidt: "Werk dat onbetaald en onverplicht verricht wordt ten behoeve van anderen of van (de kwaliteit van) de samenleving in het algemeen, in enig georganiseerd verband" (Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, 1997).

Of jongeren al dan niet aan vrijwilligerswerk doen is onder andere afhankelijk van hun moraliteit en identiteit. Jongeren die zich willen inzetten voor het (morele) belang van een ander en de maatschappij, participeren in meer maatschappelijke contexten, zoals school, vrijetijdsbesteding en op politiek/maatschappelijk gebied en voelen zich hierin thuis. Hierdoor staan zij ook meer open voor nieuwe ervaringen als vrijwilligerswerk. Daarnaast blijken jongere adolescenten vaak een meer gedifferentieerde identiteit te hebben dan oudere adolescenten. Dit wil zeggen dat de manier waarop zij zichzelf zien en gedragen niet in elke context hetzelfde is. Dit kan positief uitpakken doordat zij op zoek zijn naar activiteiten en omgevingen die bij hen passen, maar ook negatief doordat zij het moeilijk vinden om vrijwilligerswerk een plek te geven binnen hun identiteit (Van Goethem et al., 2012). Naast moraliteit en identiteit speelt de sociale omgeving van jongeren een rol in hun keuze om vrijwilligerswerk te (gaan) doen. Als een van hun ouders of hun beste vriend(in) vrijwilligerswerk doet, doen de jongeren zelf ook eerder vrijwilligerswerk. Dit wordt ook gestimuleerd als er van huis uit meer interesse en betrokkenheid bij de samenleving is, mits er op een open en positieve manier gecommuniceerd wordt binnen het gezin (Van Goethem, Van Hoof, Van Aken, Raaijmakers & Orobio de Castro, 2014).

Een vorm van vrijwilligerswerk is de maatschappelijke stage. Vanaf het schooljaar 2011/2012 moesten alle jongeren op middelbare scholen minimaal 30 uur aan maatschappelijke stages doen als verplicht onderdeel van het curriculum. Vanaf het schooljaar 2014/2015 zal de maatschappelijke stage niet meer verplicht zijn en mogen scholen zelf weten of deze stages deel uitmaken van het onderwijsprogramma. Een maatschappelijke stage is een praktische leerervaring waarbij jongeren tijdens hun middelbare schooltijd kennis maken met vrijwilligerswerk en hiermee een bijdrage leveren aan de samenleving. De maatschappelijke stage is anders dan een gewone stage waarin leerlingen praktijkervaring op doen binnen een beroep. Bij de maatschappelijke stage doen leerlingen iets voor een ander, zonder hiervoor betaald te krijgen (Bruning, Bron, Hoek, van Oorschot & Rodenboog-Hamelink, 2011).

Maar heeft deze verplichte vorm van vrijwilligerswerk dezelfde positieve effecten heeft als onverplichte jeugdparticipatie? Uit onderzoek blijkt dat maatschappelijke stage wel degelijk een positief effect kan hebben op de sociale vaardigheden en de persoonlijke ontwikkeling van leerlingen. Ook het respect voor een ander, zelfvertrouwen, bewustwording van de omgeving en waardering van vrijwilligerswerk wordt ten positieve beïnvloed door maatschappelijke stages (Bekkers, Spenkelink, Ooms & Immerzeel, 2010).

Echter, deze positieve effecten worden niet in alle studies gevonden. Een verplichte vrijwillige inzet kan ook een negatieve invloed hebben op degenen die anders geen interesse hebben in vrijwilligerswerk of degenen het gevoel hebben externe druk nodig te hebben om eraan te beginnen. Het ondermijnt hun intentie om in de toekomst vrijwilligerswerk te gaan doen (Stukas, Snyder & Clary, 1999). Daarnaast kan hun intrinsieke motivatie worden ondermijnd door prikkels, vooral als van tevoren bekend is dat men een beloning ontvang voor het afmaken en een taak. Als binnen de maatschappelijke stage sterk de nadruk wordt gelegd op de noodzaak om de stage te halen of op de beoordeling van de stage in de vorm van een punt, kan dit de intrinsieke motivatie van de jongeren ten slechte komen. Vooral jongeren die buiten school om al vrijwilligerswerk doen zouden hier minder plezier in kunnen krijgen doordat zij er op school voor beoordeeld worden. Daarentegen kan het geven van waardering de intrinsieke motivatie positief beïnvloeden. Verbale aanmoedigingen bevorderen de prestaties en interesse van leerlingen (Deci, Koestner & Ryan, 1999).

Politieke participatie

Politieke participatie betreft jeugd bij het jeugdbeleid van lokale en landelijke overheden. Meepraten binnen de gemeente in bijvoorbeeld een jeugdraad of een jongerenpanel is een vorm van politieke participatie. Politieke jeugdparticipatie kan structureel of incidenteel plaatsvinden (van der Graaf, Huygen, Mak & Steketee, 2005). In jeugdbeleid kan een gemeente aangeven jeugdparticipatie structureel vorm te geven met bijbehorende activiteiten. Deze activiteiten hebben niet per definitie een structureel karakter, maar het totaal van verschillende activiteiten vormen wel één geheel dat past binnen het beleid. Zo is een jeugdraad die regelmatig bij elkaar komt een structurele vorm van jeugdparticipatie, wat kan worden aangevuld met bijvoorbeeld een eenmalig, incidenteel jeugddebat (van der Graaf, Huygen, Mak & Steketee, 2005). Binnen gemeente Westland wordt de jeugd op beleidsniveau tot nu toe vooral incidenteel betrokken. Zij zijn betrokken bij de totstandkoming van het jeugdbeleid door middel van projecten en debatten maar er is nog geen sprake van structurele betrokkenheid. Politieke participatie geeft de jeugd een stem en zorgt ervoor dat de overheid een beter inzicht krijgt in de leefwereld en meningen van de jeugd. Daarnaast is participatie een internationaal erkend recht van de jeugd volgens Artikel 12 uit het Verdrag inzake de Rechten van het kind. Volgens dit artikel over participatie en hoorrecht heeft het kind "het recht om zijn of haar mening te geven over alle zaken

die het kind aangaan. De overheid zorgt ervoor dat het kind die mening kan uiten en dat er naar hem of haar wordt geluisterd. Dit geldt ook voor gerechtelijke en bestuurlijke procedures.

In het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zijn gemeenten ook verantwoordelijk voor het regelen van de inspraak van jeugd op gemeentelijk niveau. Zij dienen jongeren dus te gaan betrekken bij hun beleid en aan te geven hoe inwoners betrokken worden bij de uitvoering van beleid (Ministerie van VWS, 2014).

HET BELANG VAN JEUGDPARTICIPATIE

Jeugdparticipatie is belangrijk voor de jeugd zelf, maar ook voor de gemeente en de hele samenleving. Jeugdparticipatie is voor jongeren niet alleen een internationaal erkend recht, maar ook een manier om persoonlijke vaardigheden en competenties te ontwikkelen en een positieve bijdrage te leveren aan de maatschappij. Voor de gemeente is jeugdparticipatie van belang omdat het een middel is om beleid te legitimeren en te verbeteren. Daarnaast kan de gemeente beter vraaggericht te werk gaan door middel van jeugdparticipatie. Door de jeugd te betrekken en er via hen achter te komen wat belangrijk is voor jongeren, kan beter aangesloten worden bij de leefwereld van de jeugd. Binnen de samenleving is jeugdparticipatie een praktische manier om democratisch burgerschap van de jeugd tot uiting te kunnen brengen en een manier om de sociale cohesie en integratie te verbeteren (de Winter, 1995).

Maar waarom is het belangrijk dat participatie al begint bij de jeugd? Vrijwillige deelname van de jeugd aan maatschappelijke organisaties gaat samen met sterker maatschappelijke waarden in de volwassenheid. Als volwassenen doen zij vaker aan vrijwilligerswerk en geven meer geld uit aan goede doelen dan wanneer zij niet participeerden in hun jeugd (Bekkers, 2005a). Ook de politieke interesse en het verantwoordelijkheidsgevoel voor anderen is groter bij volwassenen die in hun jeugd betrokken waren bij maatschappelijke organisaties (Bekkers, Hooghe & Stolle, 2005).

Dit effect wordt ook gevonden door Claes en Quintelier (2011), zij het op kortere termijn. Zij onderzochten of jongeren die op 16-jarige leeftijd gesocialiseerd werden door school of het verenigingsleven, daar twee jaar later nog positief effect van ondervonden. Het spreken over politieke actualiteit, lid zijn van een schoolraad, vrijwilligerswerk op school en een groepswerk maken bleken een duidelijk positief effect te hebben op democratisch burgerschap.

CIJFERS JEUGDPARTICIPATIE

In het Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS) van het Centraal Bureau voor de Statistiek en het Nationaal Kiezersonderzoek (NKO) is onderzoek gedaan naar de verschillende vormen van jeugdparticipatie. Hieruit komt naar voren dat in 2008 bijna 60% van de Nederlandse jongeren aan een vorm van vrijwilligerswerk deed (maatschappelijke participatie). Zij boden vooral informele hulp aan of waren actief binnen een sportvereniging. Overige, maar minder populaire plaatsen voor vrijwilligerswerk zijn levensbeschouwelijke organisaties, jeugdwerk, culturele verenigingen, verzorging/verpleging, hobbyverenigingen, scholen en politieke organisaties (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2014).

Naast vrijwilligerswerk is een interessante vorm van participerende jeugd hun stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen (politieke participatie). Van de jongeren tussen de 18 en 24 jaar heeft in 2012 71% gestemd bij de Tweede Kamerverkiezingen (CBS, 2013a).

Slechts 35% van de jongeren zegt in een enquête in 2006 dat zij hebben geprobeerd om invloed uit te oefenen op de politiek in de vijf voorafgaande jaren. Dit deden zij vooral via digitale media (21%) door

bijvoorbeeld acties/discussies via internet of sms en via klassieke media (12%) als de radio of krant. Formele beïnvloedingskanalen zoals bijeenkomsten van de overheid vonden de jongeren (6%) minder interessant. Ook een politieke partij of organisatie, contact met een politicus of ambtenaar of deelname aan een actiegroep zijn niet populair onder de jongeren. Het merendeel van de jongeren (65%) wil zelfs op geen enkele van deze manieren de politiek beïnvloeden (CBS, 2008).

Politieke jeugdparticipatie is in bijna alle gemeenten een beleidsdoel waar budget voor beschikbaar is. De staat van jeugdparticipatie in Nederland is in 2009 onderzocht door Stichting Alexander en het Verwey-Jonker Instituut. Zij hebben onder 175 gemeenten onderzocht in hoeverre jongeren betrokken worden bij het vormgeven van beleid, of jongeren inspraak en invloed hebben, en of zij eigen initiatieven kunnen ontplooiën. Jeugdparticipatie wordt met andere woorden gedefinieerd als de invloed die een jongere heeft op zijn of haar leefomgeving. Hierin worden vijf niveaus van participatie onderscheiden. Het eerste en laagste niveau van jeugdparticipatie is het informeren van jongeren, gevolgd door in dialoog gaan met jongeren. Niveau drie is het raadplegen van jongeren en op niveau vier staat de inspraak van jongeren centraal. Het laatste en hoogste niveau van jeugdparticipatie is bereikt als jongeren de gelegenheid krijgen om initiatieven te ontplooiën. Ongeveer de helft van de 175 deelnemende gemeenten hanteren alle vijf niveaus van jeugdparticipatie. Dit zijn vooral gemeenten die groter zijn en het meer budget te besteden hebben. De meeste gemeenten realiseren 3 of 4 niveaus van jeugdparticipatie, vooral op de laagste niveaus. Jongeren worden veelal geïnformeerd dan dat zij daadwerkelijk inspraak hebben. De participatie geschiedt vooral via direct contact tussen jongeren en gemeenten en er wordt weinig gebruik gemaakt van participatie via internet. Hoewel veel gemeenten werken aan jeugdparticipatie en de jeugd proberen te betrekken, vindt een groter deel van de gemeenten dat jeugdparticipatie nog in de kinderschoenen staat. Dit zijn vaak wel de kleinere gemeenten en gemeenten die minder niveaus van participatie hanteren.

Gemeenten betrekken jongeren veelal bij vrijetijdsvoorzieningen. Buurtvoorzieningen en de inrichting van de openbare ruimte zijn minder vaak onderwerp van gesprek, terwijl deze onderwerpen juist aansluiten bij de vrijetijdsvoorzieningen van jongeren. Een heikel punt met betrekking tot jeugdparticipatie, is dat er een gat is tussen gemeenten en jongeren. Beleid en projecten binnen gemeenten komen vaak langzaam van de grond, waar jongeren en hun wensen juist vaak dynamiek zijn. Daarnaast verloopt jeugdparticipatie soms moeizaam omdat de taal van jongeren en gemeenten niet altijd overeen komen en het moeilijk is om jongeren te motiveren. Gemeenten kunnen nog een flinke slag maken binnen jeugdparticipatie door jongeren meer veelzijdig te betrekken, door hogere niveaus van participatie na te streven en door te onderzoeken waar de mogelijkheden liggen voor participatie via internet (Braam, et al., 2010).

Er zijn verschillende manieren om als overheid te communiceren met jongeren, welke in de loop der tijd veranderd zijn. Tot de jaren vijftig werd er vanuit de overheid vooral top-down gecommuniceerd naar de burgers toe. Met de komst van (massa)media na die tijd zijn burgers mondiger geworden en in staat om hun kijk op de wereld te verbreden. Vanaf de jaren zeventig werd voorlichting veelal als beleidsinstrument gebruikt om burgers aan te zetten tot participatie in de politiek. Burgerlijke participatie wordt tegenwoordig meer pragmatisch bekeken, het zorgt ervoor dat burgers meer open staan voor het beleid en sneller overgaan tot aanvaarding ervan. Participatie wordt meer en meer gewaardeerd en gehonoreerd (Rebel, 2000). Ook de drempel om in contact te komen met de overheid is met de tijd verlaagd door het gemak van telefonie en e-mail. Deze ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat communicatie tussen de overheid en burgers steeds meer tweerichtingsverkeer wordt, ofwel er is meer mogelijkheid tot dialoog (Mortelmans & de Reyt, 2003). Deze dialoog kan tegenwoordig tevens plaatsvinden via social media, waarop veel jongeren te vinden zijn.

SOCIAL MEDIA

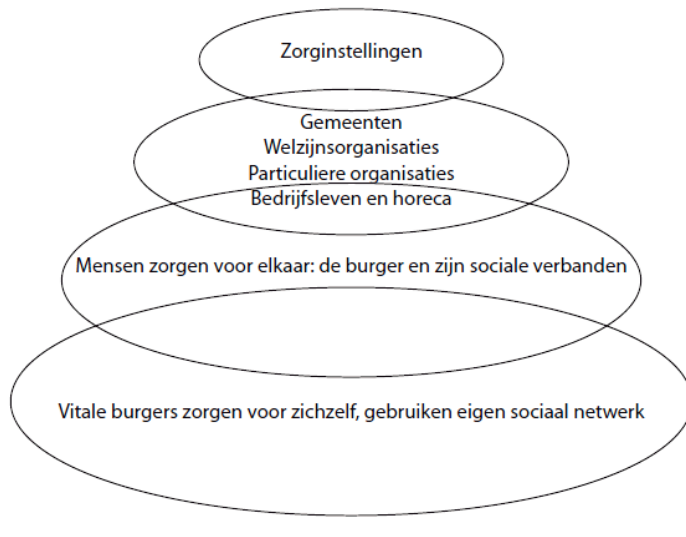
Social media is een overkoepelende term voor online diensten of platformen waar de gebruikers de inhoud van bepalen en verspreiden. Gebruikers delen bijvoorbeeld informatie, ervaringen of kennis op basis van tekst, afbeeldingen, audio en video en er is interactie tussen de gebruikers van de social media (Heerschap & van Velzen, 2011). In Nederland wordt veel gebruik gemaakt van social media, op zowel recreatief als professioneel vlak. De overheid zet social media steeds meer in als vorm van communicatie en interactie met burgers. Social media worden bijvoorbeeld ingezet om feedback van burgers te krijgen en voorkeuren te peilen (Effing, Huibers, de Krosse & Brandenburg, 2012). Onder het gebruik van social media verstaat het CBS internetactiviteiten als berichten plaatsen op een chatsite, instant messaging via bijvoorbeeld MSN, deelname aan sociale netwerken zoals Facebook of Twitter, deelname aan professionele netwerken zoals LinkedIn, of het lezen of zelf bijhouden van weblogs. Van de Nederlandse bevolking die gebruik maakt van internet, gaf 70% aan gebruik gemaakt te hebben van social media in 2012. De meest voorkomende vorm van gebruikte social media zijn sociale netwerken als Facebook, Hyves of Twitter. Ruim de helft van de internetgebruikers (56%) heeft dit gedaan, gevolgd door instant messaging (35%). Internetgebruikers maken het minst gebruik van weblogs en professionele netwerken (22%) (Van den Bighelaar & Akkermans, 2013). Afgerond 100% van alle 12- tot 18-jarigen in Nederland waren in 2012 actief op het internet. Het merendeel van deze jongeren is ook actief op social media, namelijk 93% van de 12- tot 18-jarigen en zelfs 98% van de 18- tot 25-jarigen. Met de leeftijd neemt het gebruik van internet en social media flink af. Van de 55- tot 65-jarigen is nog bijna 90% actief op internet en hiervan is de helft actief op social media. Van de 65- tot 75-jarigen maakt ruim 70% gebruik van internet en hiervan gebruikt 33% social media. Van ouderen boven de 75 jaar is bijna 30% actief op het internet, waarvan 18% actief is op social media (Van den Bighelaar & Akkermans, 2013).

Vrijwel evenveel mannen als vrouwen maken gebruik van social media en ook in opleidingsniveau zijn er geen wezenlijke verschillen in social-mediagebruik. Wel maken vrouwen vaker gebruik van sociale netwerken als Facebook en Twitter dan mannen (49% ten opzichte van 53%) en lager opgeleiden vaker dan hoger opgeleiden (63% ten opzichte van 50%). Mannen gebruiken daarnaast vaker professionele netwerken als LinkedIn (26% tegenover 17% van de vrouwen). Ook hoger opgeleiden zijn vaker actief op professionele netwerken dan lager opgeleiden (41% tegenover 8%) (Van den Bighelaar & Akkermans, 2013).

SOCIALE STEUN

Dat mensen een sociaal netwerk hebben is van belang voor hun welbevinden op verschillende manieren en in verschillende vormen. Vormen van sociaal kapitaal zijn het huwelijk, familie, goede vrienden, burens, collega's, maatschappelijke betrokkenheid en vertrouwen in anderen. Deze hangen stuk voor stuk positief samen met het geluk van mensen en hun tevredenheid met het leven (Helliwell & Putnam, 2004). Naast het eigenbelang van de burgers is sociaal kapitaal noodzakelijk voor het huidige overheidsstelsel. Met de invoering van de Wmo wordt van burgers verwacht dat zij in eerste instantie gebruik maken van hun sociale netwerk en eventueel van algemene voorzieningen. Zij moeten zoveel mogelijk problemen oplossen op eigen kracht. Pas als het nodig is kan een beroep worden gedaan op individuele voorzieningen en ondersteuning. Dit sluit aan bij de interventiepiramide die ontwikkeld is voor het jeugd- en veiligheidsbeleid en de zorg (zie figuur 3). Onderin de piramide gebruiken burgers hun eigen kracht en hun sociale netwerk, zonder overheidsbemoediging. In de tweede laag kunnen zij hierin gefaciliteerd worden door de gemeente. Als er bijvoorbeeld

Zorgafhankelijk

Vitaliteit

Figuur 3: piramide met getrapte verantwoordelijkheden

sociale omgeving en lichte hulp toch zorgafhankelijk is. Zij kunnen terecht bij zorginstellingen voor zorg en ondersteuning (Stavenuiter, Nederland & van den Toorn, 2010).

een probleem ontstaat met het inzetten van sociale verbanden, zoals een mantelzorger of vrijwilligers, kan de gemeente bijdragen door deze te faciliteren. Op niveau drie gaat de gemeente een grotere rol spelen. Als burgers er zelf niet meer uitkomen en hierdoor tussen wal en schip dreigen te raken, kan de gemeente bijvoorbeeld hun netwerken versterken, contacten met samenwerkingspartners verbinden of zelf alternatieven aanbieden. Helemaal bovenin de piramide behoort tot slot de groep die ondanks de eigen kracht,

HUIDIG ONDERZOEK

Jeugdparticipatie kent verschillende vormen en gemeenten dienen in hun toekomstig jeugdbeleid rekening te houden met jongeren. In het huidige onderzoek staat de vraag centraal, hoe de gemeente Westland jongeren kan stimuleren zich te ontwikkelen tot actieve burgers. Hierbij wordt nagegaan in hoeverre sekse, opleiding, etnische afkomst, religie en de mate van ervaren sociale steun een rol spelen. Deelvragen om tot beantwoording van de hoofdvraag te komen zijn:

- Welke consumptieve, maatschappelijke en politieke participatievormen hanteren Westlandse jongeren?
- Welke vormen van participatie vinden Westlandse jongeren interessant voor in de toekomst?
- Welke vormen van communicatie vinden de jongeren geschikt voor contact met de gemeente met betrekking tot jeugdparticipatie?
- Welke rol kunnen social media spelen in het contact tussen de gemeente/het CJG en de Westlandse jeugd?
- Waar vinden Westlandse jongeren sociale steun en waar ligt hun behoefte in informatievoorziening vanuit het CJG?

METHODE

ENQUÊTE EN RESPONDENTEN

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een digitale enquête om Westlandse jongeren van 12 tot 18 jaar te bevragen over jeugdparticipatie. Zij zijn benaderd via hun middelbare school, waar zij gezamenlijk een digitale enquête (zie bijlage 2) via Qualtrics.com invulden tijdens hun les maatschappijleer, burgerschapsvorming, of een soortgelijke les. Ook is de enquête aan verschillende websites van verenigingen gekoppeld.

Om voor het Westland een zo representatief mogelijke steekproef te verkrijgen was het van belang dat jongeren van verschillende leeftijden, opleidingsniveaus en plaatsen meewerkten aan de enquête. Daarom zijn meerdere scholen in het Westland benaderd om mee te werken aan het onderzoek. Hiertoe waren meerdere scholen bereid, namelijk Lentiz Dalton MAVO, ISW Sweelinklaan, ISW Hoge Woerd, ISW Lage Woerd en MBO Westland. Lentiz Flora College, ISW Madeweg, ISW Gasthuislaan en ISW Irenestraat hebben de link naar de online enquête op hun website gezet. Ook is de link geplaatst op de website van Gymnastiekvereniging DOS Monster, op Facebookpagina's van scoutingverenigingen in het Westland en gedeeld via Facebook onder Westlanders. De uiteindelijke steekproef is uitgekomen op 235 jongeren.

VRAGENLIJST

Jeugdparticipatie is in dit onderzoek onderverdeeld in verschillende vormen, te weten:

1) *consumptieve participatie*: lidmaatschap van een vereniging en de mate van actief zijn binnen het verenigingsleven 2) *maatschappelijke participatie*: maatschappelijke stages en vrijwilligerswerk 3) *politieke participatie*: deelname aan participatieactiviteiten, meepraten binnen de gemeente en de manier van communicatie met de gemeente.

In de vragenlijst (zie bijlage 2) zijn deze drie verschillende vormen van jeugdparticipatie te onderscheiden. De verschillende soorten vrijwilligerswerk uit vraag 28 en vraag 32 zijn ontleend aan onderzoek naar vrijwillige inzet 2010 (Houben-van Herten & te Rielen, 2011). Vraag 33 bevrage de motieven voor het doen van vrijwilligerswerk, ontleend aan het werk van Clary & Snyder (1999), welke onderscheid maken in de waardefunctie, de kennisfunctie, de zelfvertrouwenfunctie, de carrièrefunctie, de sociale functie en de beschermingsfunctie. Vraag 15 uit de enquête, met betrekking tot de deelname aan participatieactiviteiten, is ontleend aan onderdeel A uit de vragenlijst "Meedenken, Meebeslissen", ontwikkeld door het Verwey-Jonker Instituut en de Nationale Jeugdraad (van der Graaf, Huyven, Mak & Steketee, 2005).

Ook zijn er een aantal vragen in de enquête opgenomen ter inventarisatie voor de gemeente, om meer inzicht te krijgen in de interesses van jongeren. Deze vragen zijn tot stand gekomen in samenwerking met beleidsmedewerkers binnen de gemeente. De vragen in de enquête over dialoog hebben betrekking op de *manier van communicatie* tussen de gemeente/het CJG en jongeren. In dit onderdeel zijn vragen opgenomen over verschillende fysieke communicatievormen en over social media, welke de mening van jongeren hierover bevragen.

Als controle variabelen zijn in het onderzoek vragen opgenomen over sekse, leeftijd, opleidingsniveauniveau, etnische achtergrond, religie en ervaren sociale steun. Stellingen uit vraag 38, met betrekking tot de ervaren sociale steun van de jongeren, zijn ontleend aan onderdeel A uit de vragenlijst "Meedoen", ontwikkeld door het Verwey-Jonker Instituut en de Nationale Jeugdraad (van der Graaf, Huyven, Mak & Steketee, 2005). Aan dit onderdeel is voor het onderzoek nog een stelling toegevoegd met betrekking tot de behoefte aan een hulpverlener.

RESULTATEN

RESPONDENTEN

In totaal hebben 235 jongeren tussen de 13 en 23 jaar de enquête ingevuld. De gemiddelde leeftijd van de jongeren is 15,76 jaar oud (sd = 2,06) en de leeftijd is onderverdeeld in twee categorieën, van 13 t/m 15 jaar en van 16 t/m 23 jaar (zie tabel 1).

Tabel 1

Demografische gegevens respondenten

	<i>Frequentie</i>	<i>Percentage</i>	<i>Gemiddelde</i>	<i>Standaard deviatie</i>
Geslacht				
Jongen	141	60,0		
Meisje	94	40,0		
Leeftijd				
13 t/m 15	152	64,7	15,76	2,06
16 t/m 23	83	35,3		
Etnische afkomst				
Nederlands	224	95,3		
Niet-Nederlands	11	4,7		
Etnische afkomst moeder				
Nederlands	211	89,8		
Niet-Nederlands	24	10,2		
Etnische afkomst vader				
Nederlands	214	91,1		
Niet-Nederlands	21	8,9		
Onderwijsniveau				
Laag/middelbaar	181	77,0		
Hoog	54	23,0		
Geloofsovertuiging				
Wel gelovig	75	31,9		
Niet gelovig	160	68,1		

Het merendeel van de respondenten heeft een Nederlandse etnische achtergrond (224 jongeren). De overige jongeren (11 respondenten) zijn geboren in Armenië, Duitsland, Irak, Litouwen, Rusland of Spanje. Ook het grootste gedeelte van hun ouders is van Nederlandse komaf (89,8% van de moeders, 91,1% van de vaders). De ouders die niet in Nederland zijn geboren, zijn geboren in Armenië, Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Irak, Koerdistan, Litouwen, Peru, Rusland, Spanje, Tanzania, Noorwegen of Vietnam. Omdat het merendeel van

de respondenten en hun ouders van Nederlandse afkomst is, zijn er geen analyses uitgevoerd gericht op etniciteit.

Van de respondenten is 77% laag of middelbaar opgeleid (praktijkonderwijs, VMBO, MAVO, VMBO-T en MBO) tegenover 23% die hoog opgeleid (Havo, VWO, HBO en Universiteit) zijn. De meeste respondenten zijn niet gelovig (68,1%). Iets meer dan 30% van de respondenten is wel gelovig. Hiervan hangt bijna 90% het christendom (zowel katholiek als protestants) aan. Zes respondenten behoren tot de Islam. Van de gelovige respondenten houdt 5,1% zich dagelijks bezig met het geloof, 3,8% wekelijks en 0,9% maandelijks. Het merendeel van de gelovige jongeren (41,3%) houdt zich minder dan 1 keer per maand met het geloof bezig en 28% helemaal nooit..

Van alle jeugd tot en met 24 jaar in het Westland, wonen de meesten in 's-Gravenzande (6.350 kinderen/jongeren). Na 's-Gravenzande is de meeste jeugd respectievelijk woonachtig in Naaldwijk, Wateringen, Monster, de Lier en Honselersdijk. In Poeldijk, Maasdijk en Kwintsheul wonen tussen de 1000 en 2000 kinderen en jongeren per dorp. Ter Heijde is het kleinste dorp van het Westland en heeft met 115 jeugdigen de minste inwoners tot en met 24 jaar oud (Westland in Cijfers, 2013). De meeste jongeren die hebben meegewerkt aan het onderzoek wonen in 's-Gravenzande (32,3%), Monster (17%) en Naaldwijk (10,6%). In Ter Heijde, Heenweg en Maasdijk zijn de minste respondenten woonachtig. Deze aantallen komen relatief overeen met het aantal jeugdigen per dorp volgens het CBS (2012).

CONSUMPTIEVE JEUGDPARTICIPATIE

Verenigingsleven

Met een percentage van 60,4% geven 142 jongeren aan lid te zijn van een of meerdere verenigingen en/of organisaties. Zoals terug te vinden in tabel 2, zijn 99 van deze jongeren alleen actief op een sportvereniging. Als de jongeren andere activiteiten doen, gebeurt dit veelal in combinatie met sport. Vijf jongeren zitten naast een sportvereniging ook op een muziekvereniging en 8 jongeren zitten naast een sport ook op de scouting. Zestien jongeren zijn actief op meerdere sportverenigingen. Acht jongeren zijn actief op meerdere verenigingen, anders dan de standaard aangemaakte categorieën, soms wel in combinatie met sport.

Tabel 2

Verenigings-/organisatiecategorïe

	<i>Frequentie</i>	<i>Percentage</i>
Sportvereniging	99	71,7
Sport + muziek	5	3,6
Sport + scouting	8	5,8
Meerdere sportverenigingen	16	11,6
Meerdere verenigingen (overige combinaties)	8	5,8
Overige	6	1,4
Totaal	142	100,0

Verenigingen of organisaties waarbij deze jongeren actief zijn, zijn de schaakvereniging, de jeugdbrandweer, de reddingsbrigade, een hobbyvereniging, catechisatie, de leerlingenraad, een politieke partij en RAZ zorgorganisatie. Daarnaast waren er in categorie 6, overige, twee jongeren wiens activiteiten niet binnen de overige 5 categorieën pasten. Zij zijn actief binnen Welzijn E25 en het bestuur van een studievereniging. Van het aantal jongeren dat actief is binnen een vereniging of organisatie, is het merendeel (76,1%) gemiddeld actief. Slechts een van de jongeren is nauwelijks actief en 23,2% van de jongeren, ofwel 33 jongeren, doen naast hun lidmaatschap extra activiteiten als trainer, bestuurslid of kantinediensten binnen hun vereniging of organisatie.

MAATSCHAPPELIJKE JEUGDPARTICIPATIE

Maatschappelijke stages

Van de 235 jongeren heeft ruim 85% voor school een maatschappelijke stage moeten volgen bij verschillende instellingen, zoals bejaardentehuizen, kinderdagverblijven, basisscholen en kerken. Ongeveer 30% van de jongeren vindt dat zij helemaal niets tot weinig hebben geleerd van de maatschappelijke stage. Bijna 35% van de jongeren is met een score van 2 neutraal over de mate waarin zij iets hebben geleerd van de stage en ongeveer 34% van de jongeren stelt veel of heel veel van de stage geleerd te hebben.

Vrijwilligerswerk

Van het totaal aantal jongeren dat de enquête heeft ingevuld, verricht 43% (101 respondenten) weleens vrijwilligerswerk. In de toekomst zou ongeveer 11% van de respondenten (nog meer) vrijwilligerswerk willen doen. Bijna 40% zou dit misschien willen en ongeveer de helft van de jongeren weet nog niet of zij dit willen (zie tabel 3).

Tabel 3

Willen jongeren in de toekomst (nog meer) vrijwilligerswerk gaan doen?

	<i>Frequentie</i>	<i>Percentage</i>
Ja	26	11,1
Misschien	86	36,6
Weet ik nog niet	123	52,3
Totaal	235	100

Achtergrond vrijwilligers

Van de respondenten doen relatief iets meer meisjes (46,8% van alle meisjes) dan jongens (40,4%) aan vrijwilligerswerk, maar dit verschil is niet significant ($p > ,05$). Ook tussen de verschillende leeftijdscategorieën of religie is geen significant verband met het al dan niet doen van vrijwilligerswerk.

Dit verband is er wel als gekeken wordt naar het onderwijsniveau van de respondenten. Respondenten met een hoog onderwijsniveau doen relatief meer aan vrijwilligerswerk dan respondenten met een laag of middelbaar onderwijsniveau (Chi-Kwadrat = 4,53, $p < ,05$). Van de hoogopgeleide respondenten doet 55,6% aan vrijwilligerswerk, van de laag of middelbaar opgeleiden doet 39,2% een vorm van vrijwilligerswerk.

Vormen van vrijwilligerswerk

Van de 101 respondenten die weleens vrijwilligerswerk doen, zijn er een aantal die meerdere vormen van vrijwilligerswerk doen. Zij hebben bij de verschillende soorten vrijwilligerswerk in totaal 155 keer aangevinkt deze weleens te verrichten (zie tabel 4). De meeste jongeren (40 respondenten) zijn actief binnen een sportvereniging. Daarna zijn school en jeugdwerk populaire plaatsen waar jongeren vrijwilligerswerk verrichten.

Bij de antwoordcategorie “Andere organisatie, namelijk: ...” hebben de jongeren buurtactiviteiten, collecteren, dansen met gehandicapten, praten over het geloof, EHBO-activiteiten, muziekles geven, de kinderboerderij, koffie schenken in een bejaardentehuis, moeder helpen, op de manege helpen, op een broertje passen, de reddingsbrigade, stichtingen, UNICEF, huizen langsgaan (Jehovah’s Getuigen) en de voedselbank ingevuld.

Tabel 4

Lokale en landelijke frequenties vrijwilligerswerk per soort

	<i>Frequentie</i> <i>Westland (N=101)</i>	<i>Percentage</i> <i>Westland</i>	<i>Landelijk</i> <i>percentage</i>
Soort vrijwilligerswerk			
Jeugdwerk	18	11,6	5
School	21	13,6	10,2
Verzorging/verpleging	15	9,7	8,2
Sportvereniging	40	25,8	13,7
Hobbyvereniging	12	7,7	4,7
Culturele vereniging	7	4,5	5,7
Kerkelijke/Levensbeschouwelijke organisatie	6	3,9	8,5
Arbeidsorganisatie	2	1,3	2,0
Politieke organisatie	1	0,6	1,5
Informele hulp	10	6,5	31,7
Andere organisatie	23	14,8	6,8
Totaal	155	100	

Deze interesse per soort vrijwilligerswerk is landelijk vergelijkbaar aan de hand van gegevens uit het onderzoek naar vrijwillige inzet 2010 (Houben-van Hertten & te Rielen, 2011). Hieruit blijkt dat sportverenigingen ook op landelijk niveau het meest populair zijn op het gebied van vrijwilligerswerk. Ook op scholen wordt landelijk vaak vrijwilligerswerk verricht. Opvallend is dat op landelijk niveau kerkelijke/levensbeschouwelijke organisaties relatief veel vrijwilligers aantrekken, waar dit percentage binnen het onderzoek in de gemeente Westland relatief laag ligt. Ook informele hulp wordt landelijk relatief meer geboden door vrijwilligers. Bij het interpreteren van deze gegevens dient rekening gehouden te worden met verschillende leeftijdsklassen. Binnen het onderzoek in de gemeente Westland zijn jongeren van 13 t/m 23 jaar ondervraagd, waar binnen het onderzoek naar Vrijwillige inzet vooral volwassenen hebben deelgenomen met leeftijden van 15 tot 75+. Tevens wordt binnen het landelijk onderzoek gevraagd naar meerdere soorten

vrijwilligerswerk, als wonen en rechtshulp, welke niet direct van toepassing zijn op de Westlandse jeugd en dus niet genoemd zijn.

Interesse in soorten vrijwilligerswerk voor de toekomst

Alle respondenten dienden aan te geven welke soort(en) vrijwilligerswerk hen interessant leken voor in de toekomst, ongeacht of zij momenteel al vrijwilligerswerk uitvoeren of dit van plan zijn ooit in de toekomst te gaan doen. Hierbij hadden zij de mogelijkheid om meerdere antwoorden aan te vinken. De verschillende soorten vrijwilligerswerk zijn in totaal 307 keer aangevinkt, wat wil zeggen dat sommige van de 235 respondenten interesse heeft in meerdere soorten vrijwilligerswerk (zie tabel 5). Ook hierbinnen is de sportvereniging het meest populair, gevolgd door jeugdwerk. Ook de hobbyvereniging en vrijwilligerswerk in de verzorging of verpleging lijkt de interesse van jongeren te wekken. Als andere interessante vormen van vrijwilligerswerk hebben de jongeren bijzondere dagen, het dierenasiel, mensen helpen in het buitenland, open muzieklessen geven, scouting, de voedselbank of (kinder)ziekenhuizen ingevuld.

Tabel 5
Interesse van de Westlandse jeugd in soorten vrijwilligerswerk voor de toekomst

	<i>Frequentie (N=235)</i>	<i>Percentage</i>
Soort vrijwilligerswerk		
Jeugdwerk	49	16,0
School	33	10,7
Verzorging/verpleging	39	12,7
Sportvereniging	77	25,1
Hobbyvereniging	40	13,0
Culturele vereniging	16	5,2
Kerkelijke/Levensbeschouwelijke organisatie	4	1,3
Arbeidsorganisatie	8	2,6
Politieke organisatie	7	2,3
Informele hulp	24	7,8
Andere organisatie	10	3,3
Totaal	307	100

Frequentie vrijwilligerswerk

De meeste jongeren die al vrijwilligerswerk doen (40 van de 101 respondenten), doen dit minder dan 1 keer per maand en 29 jongeren doen ongeveer 1 keer per maand vrijwilligerswerk. In totaal doen 32 jongeren regelmatig vrijwilligerswerk, variërend van 1 uur per week tot meer dan 10 uur per week. Alle jongeren waren verplicht om in te vullen hoe vaak zij vrijwilligerswerk zouden willen doen in de toekomst. Bijna 33% van de jongeren (77 respondenten) zou minder dan 1 keer per maand vrijwilligerswerk willen doen. Bijna 48% van de jongeren (112 jongeren) zou elke week vrijwilligerswerk willen doen, variërend van 1 uur per week (46 jongeren) tot meer dan 10 uur per week (5 jongeren). Gemiddeld besteden vrijwilligers in Nederland 3,7 uur per week aan vrijwilligerswerk (Houben-van Hertten & te Riele, 2010).

Frequentie vrijwilligerswerk in de toekomst

Jongeren die momenteel al vrijwilligerswerk uitvoeren, willen hier in de toekomst meer tijd aan besteden ($r = ,6$, $p < ,001$). Op een schaal van 1 tot 6 hebben zij aangegeven hoeveel uur zij aan vrijwilligerswerk (willen) besteden, variërend van minder dan 1 keer per maand (1) tot meer dan tien uur per week (6). Een score van 2 is ongeveer 1 keer per maand en een score van 3 is elke week, ongeveer 1 uur per week. De respondenten doen momenteel gemiddeld ongeveer 1 keer per maand aan vrijwilligerswerk ($m = 2,23$, $sd = 1,38$). In de toekomst willen de respondenten elke week aan vrijwilligerswerk gaan doen, ongeveer 1 uur per week ($m = 3,00$, $sd = 1,38$).

Motieven voor het doen van vrijwilligerswerk

De meest populaire reden voor jongeren om vrijwilligerswerk te (gaan) doen is omdat zij het belangrijk vinden om anderen te helpen (zie tabel 6). Daarna vinden zij het belangrijk omdat het goed is voor hun persoonlijke ontwikkeling en voor een leuke tijd en ontspanning. De minst belangrijke reden voor jongeren om vrijwilligerswerk te (gaan doen) is omdat het een afleiding zou zijn van hun dagelijkse zorgen.

Tabel 6

Redenen om vrijwilligerswerk te (gaan) doen

	<i>Gemiddelde</i>	<i>Standaarddeviatie</i>
Ik vind het belangrijk om anderen te helpen	3,21	1,24
Het is goed voor mijn persoonlijke ontwikkeling	3,09	1,24
Een leuke tijd en ontspanning	3,08	1,31
Het is goed voor mijn zelfvertrouwen/ het geeft me een goed gevoel	2,91	1,22
Het biedt me een sociale omgeving	2,83	1,20
Afleiding van mijn dagelijkse zorgen	2,45	1,21

Wat moet een jongere doen om een lintje te verdienen?

Op de vraag wat iemand volgens de jongeren moet doen om een lintje van een wethouder te ontvangen hebben de jongeren vrij eenduidige antwoorden gegeven. Veel jongeren vinden het belangrijk dat iemand veel vrijwilligerswerk doet, vooral actief is binnen de samenleving en veel mensen belangeloos en structureel helpt. Hierbij is het belangrijk dat deze persoon enthousiast is, plezier heeft in het helpen van anderen en dit doet vanuit een goed hart. Een aantal jongeren vindt dat iemand die een goede daad of heldendaad heeft verricht een lintje verdient en een jongere stelt voor dat misschien alle jongeren die vrijwilligerswerk doen een lintje of vermelding zouden moeten krijgen.

Doen jongeren eerder vrijwilligerswerk als ze hiervoor een bepaalde waardering krijgen?

Iets meer dan een kwart van de jongeren zegt dat het hen niet uitmaakt of zij wel of geen waardering krijgen voor vrijwilligerswerk. Ongeveer 34% van de jongeren zegt niet eerder vrijwilligerswerk te doen voor een waardering. Veertig procent van de ondervraagde jongeren zegt wel of misschien eerder vrijwilligerswerk te doen als zij hiervoor een bepaalde waardering krijgen.

Tabel 7

Zou je eerder vrijwilligerswerk doen als je daarvoor een bepaalde waardering zou krijgen?

	<i>Frequentie</i>	<i>Percentage</i>
Ja	29	12,3
Misschien	65	27,7
Nee	79	33,6
Maakt me niet uit	62	26,4
Totaal	235	100,0

Wat vinden Westlandse jongeren leuke vrijwilligersklussen?

Veel jongeren vinden het leuk om actief te zijn binnen de kinderopvang of om op jonge kinderen te passen. Ook zijn ouderen veel als doelgroep genoemd waarin de jongeren interesse hebben. Zo lijkt het hen bijvoorbeeld interessant om koffie te schenken, boodschappen te doen, spelletjes te doen, samen te wandelen of hen te ondersteunen “moderner” te worden door hen te helpen met elektronische apparatuur. Veel jongeren vinden het daarnaast leuk om actief te zijn binnen (sport)verenigingen, door kantine-/bardiensten te draaien, scheidsrechter te zijn en door les/training te geven in bijvoorbeeld voetbal, paardrijden of muziek. Andere vrijwilligersklussen die jongeren interessant vinden, zijn:

- zieken/gehandicapten helpen
- empowerment, helpen integreren
- dierenasiel/iets met dieren
- brandweer
- reddingsbrigade
- leiding geven op scouting
- actief zijn in een jeugd buurthuis
- auto's wassen voor een goed doel
- helpen bij wielren-/hardloopwedstrijden
- helpen op school (bijvoorbeeld in licht en geluid)
- iets bouwen/opknappen samen
- een bijlescircuit opzetten voor gevers en nemers

POLITIEKE JEUGDPARTICIPATIE

Participatieactiviteiten

Bijna 60% van de jongeren (116 respondenten) doen nooit aan participatieactiviteiten mee of hebben hier nooit aan meegedaan. Voor de 40% die wel meedoen aan participatieactiviteiten blijkt, dat dat de goede doelenactiviteiten het meest populair zijn onder de jongeren, 40% van de jongeren doet hier weleens aan mee. Daarnaast denken en beslissen 22 jongeren weleens mee over iets in hun omgeving (9,4%). De overige participatieactiviteiten worden met 4,3% en 4,7% minder gedaan door de jongeren (zie tabel 8). Bij de categorie “Anders, namelijk:” hebben de jongeren ingevuld dat zij dagen en kampen organiseren, een film maken over het Westland, iedereen helpen, kantinediensten draaien, meehelpen bij de club, Jantje Beton lopen, speciale dagen organiseren, training geven, activiteiten rondom dansen en turnen organiseren en

verkeersregelaar bij wedstrijden zijn. Jongeren konden bij deze vraag meerdere antwoordcategorieën aankruisen waardoor het percentage jongeren dat deelneemt aan participatieactiviteiten boven de 40% uitstijgt.

Tabel 8

Deelname aan participatieactiviteiten

	<i>Frequentie</i>	<i>Percentage</i>
Ja, namelijk:		
- Debatteren	11	4,7
- Handtekeningenacties	10	4,3
- Demonstraties	10	4,3
- Meedenken en meebeslissen over iets in je omgeving	22	9,4
- Goede doelenacties	94	40,0
Nee, hier doe ik nooit aan mee/heb ik nooit aan meegedaan	116	59,4
Anders, namelijk:	11	4,7
Totaal	274	126,8

Van het totaal aantal respondenten wil de meerderheid (61,7%) binnen nu en een half jaar niet deelnemen aan participatieactiviteiten (zie tabel 9). Van de groep die eventueel zou willen deelnemen, vindt het merendeel (50 respondenten) het vooral belangrijk om anderen hiermee te helpen. Negentien respondenten zouden deelnemen omdat het goed is voor hun zelfvertrouwen of het een goed gevoel geeft. Jongeren zouden daarnaast willen deelnemen aan participatieactiviteiten in de toekomst omdat zij dit leuk vinden, omdat zij ervan leren of omdat zij het gezellig vinden om deel te nemen. Redenen voor de jongeren om niet mee te willen doen aan participatieactiviteiten zijn dat zij geen tijd of behoefte hebben, omdat het niets voor hen is of omdat zij zichzelf nog te jong vinden. Een aantal jongeren geeft aan misschien te willen deelnemen aan de activiteiten, afhankelijk van het nut/de belangrijkheid ervan en van welke activiteit het is. Sommige leerlingen zijn neutraal en geven aan dat zij participeren omdat het moet van school.

Tabel 9

Bereidheid tot deelname aan participatieactiviteiten binnen een half jaar en motivatie

	<i>Frequentie</i>	<i>Percentage</i>
Ja, want:		
- Dat is goed voor mijn zelfvertrouwen/dat geeft me een goed gevoel	19	8,1
- Ik vind het belangrijk om anderen te helpen	50	21,3
- Andere redenen	13	5,5
Nee, want:		
- Dat vind ik niet belangrijk	139	59,1
- Andere redenen	6	2,6
Anders, namelijk:	8	3,4
Totaal	235	100,0

Van het aantal jongeren dat weleens meedoet aan een participatieactiviteit vindt 43,9% (50 respondenten) het niet belangrijk om hier binnen een half jaar weer aan mee te doen (zie tabel 10), tegenover 56,1% (64 respondenten) die dit om verschillende redenen wel belangrijk vindt. Van het aantal jongeren dat niet heeft deelgenomen of deelneemt aan een of meerdere participatieactiviteiten vindt 84,1% het onbelangrijk om hier binnen een half jaar wel aan deel te nemen, tegenover 15,9% (18 jongeren) die hier om verschillende redenen wel het nut van inziet. Er is een statistisch significant verband tussen of jongeren momenteel deelnemen aan participatieactiviteiten en hun bereidheid hieraan mee te doen in de toekomst met een Chi-Kwadraat van 39,8 ($p < ,001$)

Tabel 10

Deelname- en bereidheid tot deelname aan participatieactiviteiten binnen een half jaar

		<i>Doe je weleens mee aan een of meerdere participatieactiviteiten?</i>		<i>Totaal</i>
		<i>Ja</i>	<i>Nee</i>	
Zou je dit willen binnen een half jaar?	Ja	64	18	82
	Nee	50	95	145
Totaal		114	113	227

Geslacht, religie en de deelname en bereidheid tot deelname aan participatieactiviteiten

Met een Chi-Kwadraat van 2,07 ($p > ,05$) is er geen verband aangetoond tussen geslacht en deelname aan participatieactiviteiten. Van alle jongens die de vragenlijst hebben ingevuld, doet 46,8% (66 respondenten) weleens mee aan een participatieactiviteit, tegenover 56,4% (53 respondenten) van de meisjes.

Meer meisjes dan jongens zouden in de toekomst willen deelnemen aan participatieactiviteiten (35,1% tegenover 25,5%). Met een Chi-Kwadraat van 9,18 ($p < ,01$) is er een significant verschil tussen jongens en meisjes en hun bereidheid tot deelname aan participatieactiviteiten in het komende half jaar (zie tabel 11). Of jongeren al dan niet gelovig zijn hangt niet significant samen met hun deelname of bereidheid tot deelname aan participatieactiviteiten.

Tabel 11

Geslacht en de bereidheid tot deelname aan participatieactiviteiten binnen een half jaar

		<i>Ik ben een:</i>		<i>Totaal</i>
		<i>Jongen</i>	<i>Meisje</i>	
Zou je binnen nu en een half jaar aan een participatieactiviteit mee willen doen?	Ja	38	44	82
	Nee	97	48	145
Totaal		135	92	227

Onderwijsniveau en deelname aan participatieactiviteiten

Respondenten met een hoog onderwijsniveau doen meer mee aan participatieactiviteiten dan respondenten met een laag onderwijsniveau (zie tabel 12). Van de hoogopgeleiden doet 63% (34 van de 54 respondenten) weleens mee aan een participatieactiviteit, tegenover 47% (85 van de 181) van de laagopgeleide respondenten. Met een Chi-Kwadraat van 4,26 ($p < ,05$) is er een significant verband tussen opleidingsniveau en de deelname aan participatieactiviteiten.

Tabel 12

Onderwijsniveau en deelname aan participatieactiviteiten

		Onderwijsniveau		Totaal
		Laag/middelbaar onderwijsniveau	Hoog onderwijsniveau	
Doe je weleens mee aan een of meerdere participatieactiviteiten?	Ja	85	34	119
	Nee	96	20	116
Totaal		181	54	235

Onderwijsniveau en bereidheid tot deelname aan participatieactiviteiten binnen een half jaar

Van de respondenten willen relatief meer hoog opgeleiden (60,8% ofwel 31 van de 51 hoogopgeleiden) binnen een half jaar deelnemen aan participatieactiviteiten dan laag/middelbaar opgeleiden (29,0%). Met een Chi-Kwadraat van 17,34 ($p < ,001$) is er een significant verband tussen opleidingsniveau en de bereidheid tot deelname aan participatieactiviteiten binnen een half jaar.

Meepraten binnen de gemeente

Slechts 34 respondenten (14.5%) willen meepraten over onderwerpen rondom jeugd waarover de gemeente beslissingen moet nemen. Deze groep respondenten bestaat uit ongeveer evenveel meisjes als jongens, uit beide leeftijdscategorieën. De religie van de respondenten hangt niet significant samen met hun bereidheid tot meepraten binnen de gemeente.

Er is een significant verschil in onderwijsniveau binnen de groep respondenten die mee zou willen praten binnen de gemeente (Chi-Kwadraat = 5,23, $p < ,05$). Van de respondenten willen meer hoogopgeleiden (24,1%) dan laag- of middelbaar opgeleiden (11,6%) meepraten.

Onderwerpen om over mee te praten

De Westlandse jongeren blijken "eigen plek en omgeving" het meest belangrijke onderwerp te vinden om eventueel over mee te praten, met een gemiddelde van 4,04 uit een maximumscore van 5 (zie tabel 13). Daarna vinden zij veiligheid belangrijk, gevolgd door gezondheid. Het minst belangrijke onderwerp om over mee te praten vinden jongeren de maatschappelijke stages. De verschillende onderwerpen vormen samen de schaal "onderwerpen meepraten" (Cronbach's Alpha = ,616, redelijk betrouwbaar).

Tabel 13

In hoeverre vinden jongeren onderstaande onderwerpen belangrijk om over mee te praten?

Van helemaal niet belangrijk (1) tot heel belangrijk (5)

	Gemiddelde	Standaarddeviatie
Eigen plek en omgeving	4,04	1,049
Veiligheid (op straat/ in het verkeer)	3,74	1,149
Gezondheid (bijv. alcohol, overgewicht)	3,51	1,163
Maatschappelijke stages	2,55	1,162

Communicatievormen meepraten

De verschillende communicatievormen uit tabel 14 zijn gezamenlijk tot de schaal communicatievormen gevormd (Cronbach's Alpha = 0,763). Deze schaal meet de mate waarin jongeren interesse hebben in verschillende manieren om mee te praten binnen de gemeente. De jongeren hebben hiervoor op een schaal van 1 (niet interessant) tot 5 (heel interessant) aangekruist in hoeverre zij interesse hebben in de verschillende communicatievormen.

Tabel 14

*Interesse in verschillende communicatievormen tussen jongeren en de gemeente
Van niet interessant (1) tot heel interessant (5)*

	<i>Gemiddelde</i>	<i>Standaarddeviatie</i>
Over de streep	2,63	1,372
Emailgroep	2,37	1,249
Praatcafé	2,30	1,183
Twitter	2,26	1,242
Jongerenpanel	2,26	1,289
Facebookgroep	2,25	1,208

Tussen de mate van interesse in verschillende communicatievormen en onderwerpen om over mee te praten is met een correlatiecoëfficiënt van .22 ($p = .001$) sprake van een significante samenhang. Dit betekent dat jongeren die interesse hebben in de verschillende onderwerpen dit via meerdere manieren willen bespreken.

Er bestaat een verschil in interesseniveau in communicatievormen tussen jongens en meisjes ($t(233) = -3,09$, $p < ,01$). Meisjes hebben significant meer interesse in de verschillende communicatievormen ($m = 2,55$, $sd = ,82$) dan jongens ($m = 2,20$, $sd = ,85$). De mate van interesse verschilt ook significant tussen laag/gemiddeld- en hoogopgeleide jongeren ($t(225) = -2,02$, $p < ,05$). Respondenten met een hoog onderwijsniveau hebben een grotere interesse ($m = 2,55$, $sd = ,82$) voor de verschillende communicatievormen dan respondenten met een laag of middelbaar onderwijsniveau ($m = 2,28$, $sd = ,84$). Tussen de twee leeftijdsgroepen (13 t/m 15 jaar en 16+ jaar) is geen significant verschil in de mate van interesse in de verschillende communicatievormen.

Er is geen significant verschil tussen de gemiddelde interesse in onderwerpen om over mee te praten tussen jongens en meisjes. Ook in onderwijsniveau is geen significant verschil in de mate van interesse. Deze gemiddelde interesse verschilt wel per leeftijdscategorie ($t(233) = 2,21$, $p < ,05$). Respondenten van 13 t/m 15 jaar hebben gemiddeld meer interesse in verschillende onderwerpen om over mee te praten ($m = 3,53$, $sd = ,69$) dan jongeren van 16 jaar en ouder ($m = 3,30$, $sd = ,90$).

Samenhang tussen participatie en de interesse in onderwerpen en communicatievormen

Er is geen significant verschil in het gemiddelde interesseniveau in onderwerpen om over mee te praten tussen jongeren die mee willen praten binnen de gemeente en jongeren die dit niet willen. Er bestaat een verschil in interesseniveau in communicatievormen tussen jongeren die willen meepraten en jongeren die niet willen meepraten binnen de gemeente ($t(233) = 4,44$, $p < .001$). Jongeren die willen meepraten hebben meer interesse in de verschillende communicatievormen ($m = 2,92$, $sd = ,74$) dan jongeren die niet willen meepraten binnen de gemeente ($m = 2,24$, $sd = ,83$).

Jongeren die deelnemen aan participatieactiviteiten scoren daarnaast hoger op het gemiddelde interesseniveau met betrekking tot verschillende communicatievormen. Met een gemiddelde van 2,56 (sd = .76) scoren jongeren die deelnemen aan participatieactiviteiten significant hoger op hun interesse voor de verschillende communicatievormen dan jongeren die niet deelnemen aan participatieactiviteiten ($m = 2,12$, $sd = ,88$).

Ook hebben de jongeren die deelnemen aan participatieactiviteiten een significant ($t(233) = ,965$, $p < ,05$) grotere interesse in verschillende onderwerpen om over mee te praten binnen de gemeente. Zij scoren een gemiddelde van 3,58 (sd = .68), wat significant verschilt van de groep jongeren die niet deelneemt aan participatieactiviteiten ($m = 3,34$, $sd = ,84$).

Jeugdparticipatie nader bekeken

Op de vraag wat de jongeren een leuke manier van jeugdparticipatie lijkt heeft een deel (44,7%) van de jongeren geen antwoord. Zij hebben geen ideeën of geen interesse in jeugdparticipatie. Er zijn ook een aantal jongeren (55,3%) die wel interesse hadden in jeugdparticipatie of zelfs eigen ideeën hadden met betrekking tot jeugdparticipatie:

- Jongeren onderling een project of initiatief met betrekking tot jeugdparticipatie laten opzetten/ eigen ideeën laten bedenken.
- Verschillende groepen (ouderen, allochtonen, autochtonen, etc.) via een project met elkaar in contact laten komen en elkaar beter leren begrijpen.
- Empowerment: bijvoorbeeld door jongeren Nederlandse les te laten geven aan Marokkaanse vrouwen.
- De jeugd toelaten in de gemeenteraad/een groep verzinnen voor de gemeenteraad.
- Een dag iets voor ouderen doen.
- Een groot debat organiseren.
- Een jongerenraad.
- Een speciale app aanmaken.
- Hangplekken schoonhouden.

Vooraf het uitten van eigen ideeën is meerdere keren genoemd.

Achtergrondvariabelen van participerende jongeren

De verschillende vormen van jeugdparticipatie houden geen verband met het geslacht, de leeftijd en de religie van de respondenten (zie tabel 15). Of jongeren al dan niet actief zijn op een vereniging, de mate waarin zij actief zijn, of zij deelnemen aan participatieactiviteiten, of zij vrijwilligerswerk doen en of zij zouden willen meepraten binnen de gemeente verschilt dus niet voor jongens en meisjes of per leeftijdscategorie.

Onderwijsniveau daarentegen houdt significant verband met meerdere vormen van jeugdparticipatie. Jongeren met een hoog onderwijsniveau doen vaker mee aan participatieactiviteiten dan jongeren met een laag of middelbaar onderwijsniveau (Chi-Kwadraat = 4,26, $p < .05$). Hoger opgeleiden doen daarnaast vaker vrijwilligerswerk (Chi-Kwadraat = 4,52, $p < .05$) en willen meer meepraten binnen de gemeente dan laag of middelbaar opgeleiden (Chi-Kwadraat = 5,23, $p < .05$).

Tabel 15
Vormen van jeugdparticipatie naar geslacht, leeftijd, onderwijsniveau en religie

		Geslacht		Leeftijd		Onderwijsniveau	
		Jongen	Meisje	13t/m15	16t/m23	Laag/ middel	Hoog
<i>Vorm van jeugdparticipatie</i>							
Lidmaatschap	Ja	60,3%	60,6%	63,8%	54,2%	59,1%	64,8%
vereniging	Nee	39,7%	39,4%	36,2%	45,9%	40,9%	35,2%
Mate van actief zijn	Actief	78,6%	73,7%	80,4%	68,2%	79,2%	68,6%
verenigingsleven	Heel actief	21,4%	26,3%	19,6%	31,8%	20,8%	31,4%
Deelname	Ja	46,8%	56,4%	55,3%	42,2%	47,0%*	63,0%*
participatieactiviteiten	Nee	53,2%	43,6%	44,7%	57,8%	53,0%*	37,0%*
Vrijwilligerswerk	Ja	40,4%	46,8%	46,1%	37,3%	39,2%*	55,6%*
	Nee	59,6%	53,2%	53,9%	62,7%	60,8%*	44,4%*
Willen meepraten	Ja	14,2%	14,9%	14,5%	14,5%	11,6%*	24,1%*
binnen de gemeente	Nee	85,8%	85,1%	85,5%	85,5%	88,4%*	75,9%*

SOCIAL MEDIA

Welke social media gebruiken jongeren?

Er wordt het meest gebruik gemaakt van Youtube door de ondervraagde jongeren. Van het totale aantal respondenten van 235 maken 191 (81,3%) jongeren gebruik van Youtube. Ook van Facebook en Twitter maakt meer dan de helft van het aantal respondenten gebruik, gevolgd door Skype en chatprogramma's. Acht van de 235 jongeren (3,4%) maakt helemaal geen gebruik van social media. Daarnaast maakt bijna 20% van de jongeren gebruik van andere social media dan in de vragenlijst genoemd, zoals Hangout, iMessage, Instagram, Tumblr, Path, Whatsapp, Playstation, mail en Ping.

Via welke social media kan de gemeente Westland jongeren het beste benaderen?

Om jongeren over jeugdparticipatie te bereiken vindt de meerderheid van de respondenten Facebook en Twitter de meest aantrekkelijke social media om in te zetten. De overige media zijn beduidend minder aangevinkt, hoewel jongeren de mogelijkheid hadden om meerdere antwoorden te geven. Iets meer dan een tiende van de respondenten vindt dat er geen social media ingezet moeten worden. Daarnaast heeft een deel van de respondenten (8,5%) andere mogelijkheden voor communicatie genoemd, zoals email, telefoneren, ergens afspreken, whatsapp of via school.

Tabel 16

Via welke social media kan de gemeente jongeren het beste bereiken over jeugdparticipatie?

	<i>Frequentie</i>	<i>Percentage</i>
Facebook	171	72,8%
Twitter	154	65,5%
Youtube	47	20%
Skype	24	10,2%
MSN/Chatprogramma's	23	9,8%
Hyves	19	8,1%
Weblog/Blog	14	6,0%
Wiki's	8	3,4%
LinkedIn	7	3,0%
Myspace	6	2,6%
Geen	26	11,1%
Andere social media	20	8,5%

HET CENTRUM VOOR JEUGD EN GEZIN

De respondenten hebben op een schaal van 1 tot 5 aangevinkt in hoeverre zij verschillende onderwerpen belangrijk vinden om informatie over te ontvangen vanuit het CJG (zie tabel 17).

Tabel 17

Hoe belangrijk vinden jongeren het om over onderstaande onderwerpen informatie te ontvangen?

	<i>Gemiddelde</i>	<i>Standaarddeviatie</i>
Rouwverwerking	3,23	1,33
Geldproblemen	3,17	1,33
Pesten	3,09	1,43
Scheiding van je ouders	3,05	1,34
Psychische problemen	3,01	1,32
Problemen op school	2,97	1,30
Seksualiteit	2,97	1,33
Werkloosheid	2,94	1,38
Alcohol	2,80	1,24
Drugs	2,77	1,39
Gedragsproblemen	2,74	1,30
Verstandelijke/lichamelijke beperkingen	2,71	1,32
Game-/computerverslaving	2,41	1,27

Deze onderwerpen zijn samen tot de schaal “Onderwerpen Informatie CJG” gevormd, met een Cronbach's Alpha van ,934. De gemiddelde score op deze schaal houdt niet significant verband met het geslacht, onderwijsniveau of leeftijdscategorie van de respondenten.

Manieren waarop jongeren in contact willen komen met CJG

De meeste jongeren (38,3%) zouden indien nodig in contact willen komen met het CJG via email (zie tabel 18). De minst interessante manier voor de respondenten om een vraag te stellen aan het CJG is via social media (18,3%). Bij de categorie “Anders” hebben 32 respondenten aangegeven niet in contact te willen komen met het CJG. Overige ideeën waren het krijgen van folders, op school of via chat.

Tabel 18
Contactvormen tussen jongeren en het CJG

	<i>Frequentie</i>	<i>Percentage</i>
Via email	90	38,3
Ik zou naar het inloopspreekuur gaan	66	28,1
Via de telefoon	65	27,7
Via social media	43	18,3
Anders	35	14,9

SOCIALE STEUN

Om de sociale steun van de respondenten te meten hebben zij op een schaal van 1 (helemaal oneens) tot 5 (helemaal eens) aangevinkt in hoeverre zij het eens zijn met verschillende stellingen die iets zeggen over hun binding met de omgeving, school, de thuisomgeving, vrienden en andere volwassenen (zie tabel 19). Hieruit komt naar voren dat jongeren het wel degelijk belangrijk vinden wat er in hun omgeving gebeurt ($m = 4,33$, $sd = 1,07$). Ook hebben veel jongeren een goede relatie met hun ouders, vinden zij dat hun ouders goed naar hen luisteren en hebben zij vrienden waarbij zij terecht kunnen. Op het gebied van school liggen de gemiddelden lager. Op de schaal van 1 tot 5 scoren zij een gemiddelde van 3,40 ($sd = ,99$) op de vraag of zij zich door de leraren op school serieus genomen voelen en een gemiddelde van 3,63 ($sd = 1,12$) op de vraag of zij zich thuis voelen op school. De stellingen tezamen zijn tot de schaal “Sociale steun” gevormd met een Cronbach's Alpha van ,742.

Tabel 19
Sociale steun uit de omgeving, op school, thuis en van vrienden
Op schaal van 1 (helemaal oneens) tot 5 (helemaal eens)

	<i>Gemiddelde</i>	<i>Standaard deviatie</i>
Het kan mij niet schelen wat er in mijn omgeving gebeurt (1 = helemaal eens, 5 = helemaal oneens)	4,33	1,07
Ik heb een goede relatie met mijn ouders	4,29	,97
Ik heb vrienden waar ik terecht kan	4,20	1,04
Ik vind dat mijn ouders/verzorgers naar mij luisteren	4,12	,96
Ik voel mij buitengesloten van andere jongeren (1 = helemaal eens, 5 = helemaal oneens)	4,02	1,14
Ik heb goed contact met andere mensen in mijn omgeving	3,89	1,01
Ik voel mij gesteund door andere volwassenen	3,64	,89
Ik voel mij thuis op deze school	3,63	1,12
Ik voel mij door de leraren op mijn school serieus genomen	3,40	,99

Sociale steun en jeugdparticipatie

Verschillende vormen van jeugdparticipatie hangen significant samen met de sociale steun die jongeren ervaren uit hun omgeving. Er is een significant verband tussen de schaal "Sociale steun" en het verenigingsleven van de respondenten ($t(233) = 2,66, p < .01$). Jongeren die op een vereniging zitten ervaren meer sociale steun ($m = 4,00, sd = ,58$) dan jongeren die niet actief zijn binnen het verenigingsleven ($m = 3,8, sd = ,64$). Ook jongeren die weleens deelnemen aan participatieactiviteiten scoren hoger op de schaal "Sociale steun" ($t(233) = 3,70, p < .01$). Met een gemiddelde van 4,06 ($sd = ,59$) scoren zij hoger dan respondenten die niet deelnemen aan participatieactiviteiten ($m = 3,77, sd = ,60$). Tot slot hangt vrijwilligerswerk significant samen met de sociale steun die jongeren ervaren ($t(230,59) = 2,56, p < .05$). Jongeren die vrijwilligerswerk doen scoren hoger op het ervaren van sociale steun ($m = 4,03, sd = ,54$) dan jongeren die geen vrijwilligerswerk doen ($m = 3,83, sd = ,65$).

Of jongeren al dan niet willen meepraten binnen de gemeente hangt niet significant samen met de sociale steun die zij ontvangen uit hun omgeving.

Sociale steun en de behoefte aan hulpverlening

Jongeren die een lagere score hebben op de schaal sociale steun, scoren hoger op de behoefte aan een hulpverlener, blijkt uit een negatieve correlatie tussen de twee ($r = -,358, p < ,001$). Dit wil zeggen dat jongeren die weinig sociale steun ontvangen, meer behoefte hebben aan een hulpverlener.

DISCUSSIE

In het Westland wonen in totaal 102.698 jongeren tussen de 13 en 23 jaar (CBS, 2013c). In dit onderzoek is getracht ongeveer 600 jongeren te benaderen, met een respons van 235. Omdat dit nog geen 1% is van het totaal aantal jongeren binnen het Westland, kunnen de resultaten uit dit onderzoek niet zonder meer gegeneraliseerd worden naar de gehele Westlandse jeugdpopulatie. Het percentage jongens/meisjes is in dit onderzoek 60/40 en in de gehele Westlandse populatie is dit 50/50. Ook zijn er in dit onderzoek relatief meer jongere jeugdigen (13 t/m 15 jaar) dan adolescenten (16 t/m 23 jaar) onderzocht, wat niet direct te vergelijken is met de vrijwel gelijke verdeling van de Westlandse jeugdpopulatie (CBS, 2013c). Het lage aantal respondenten met ouders van niet-Nederlandse afkomst (8,9% - 10,2%) binnen dit onderzoek is naar verhouding wel een redelijke afspiegeling van het totaal: slechts 12,1% van de Westlandse bevolking is allochtoon, tegenover 20,9% landelijk (Westland in cijfers, 2012). Het is daarom niet verwonderlijk dat er weinig jongeren van niet-Nederlandse afkomst hebben deelgenomen aan het onderzoek. Ondanks de matige representativiteit van de resultaten, zijn er gegevens en meningen van 235 Westlandse jongeren verzameld welke een interessant inzicht bieden in jeugdparticipatie en communicatie in het Westland.

Consumptieve participatie

Uit dit onderzoek is gebleken dat Westlandse jongeren aan alle vormen van participatie deelnemen, maar vooral aan de minst actieve vorm van participatie. Meer dan de helft (60,4%) van de Westlandse jongeren die de enquête hebben ingevuld is lid van een of meerdere verenigingen of organisaties en doet hiermee aan consumptieve participatie. Hoewel dit niet de meest actieve vorm van participatie is, wordt het gezien als een opstap naar actievere vormen van participatie (de Savornin Lohman, 1998). Een deel van deze jongeren (23,3%) doet binnen het verenigingsleven al aan extra activiteiten, zoals training geven, kantinediensten draaien of bestuurslid zijn. Zij participeren met deze vormen van vrijwilligerswerk op maatschappelijk niveau. Het verenigingsleven is een belangrijke participatiefactor binnen het Westland omdat veel jongeren hierbinnen actief zijn en het hen de mogelijkheid tot actieve participatie biedt. Op sociaal gebied is het verenigingsleven ook een belangrijke factor omdat jongeren vaak een sociaal netwerk opbouwen, wat een positieve invloed heeft op hun geluk en hun tevredenheid met het leven (Helliwell & Putnam, 2004). Omdat het huidige overheidsstelsel van burgers verwacht dat zij bij problemen in eerste instantie terugvallen op hun sociale netwerk (Stavenuiter, et al., 2010), hebben het verenigingsleven en de daarbij behorende sociale contacten tevens een positieve invloed op macroniveau.

Maatschappelijke participatie

Het merendeel van de respondenten (85%) heeft voor school een maatschappelijke stage moeten uitvoeren (maatschappelijke participatie). De meningen met betrekking tot het nut van de stage zijn verdeeld. Iets minder dan 1/3 van de jongeren zegt niets tot weinig geleerd te hebben van de stage, iets meer dan 1/3 is neutraal en iets meer dan 1/3 zegt veel of heel veel van de stage geleerd te hebben. Bijna 70% van de jongeren is dus neutraal of positief over de maatschappelijke stage. Maatschappelijke stages kunnen een positief effect hebben op de sociale vaardigheden, persoonlijke ontwikkeling, het respect voor een ander, het zelfvertrouwen, bewustwording van de omgeving en de waardering van vrijwilligerswerk (Bekkers, et al., 2010). Dit positieve effect wordt niet in alle studies bevestigd, zo kan het bijvoorbeeld een negatief effect hebben op degenen die geen interesse hebben in vrijwilligerswerk of degenen die een externe druk nodig hebben om eraan te beginnen en kan het hen intentie belemmeren om in de toekomst vrijwilligerswerk te

gaan doen (Stukas, et al., 1999). Deze negatieve effecten kunnen echter uitgevlakt worden als de nadruk niet teveel wordt gelegd op de noodzaak om de stage te halen of de beoordeling in de vorm van een cijfer. Waardering en verbale aanmoedigingen bevorderen de intrinsieke motivatie, prestaties en interesse van leerlingen (Deci, et al., 1999).

Van de 235 jongeren in totaal, verricht 43% weleens vrijwilligerswerk. Dit is minder dan het landelijke percentage van 60% (CBS, 2014). Zowel landelijk als binnen het Westland zijn deze jongeren vooral actief binnen sportverenigingen. Daarnaast zijn jongeren in het Westland actief binnen jeugdwerk en op school. Van de vrijwilligers doet 31,7% het vrijwilligerswerk regelmatig, namelijk 1 uur per week of meer. De overige vrijwilligers doen het werk 1 keer per maand of minder. De jongeren die momenteel al aan vrijwilligerswerk doen, willen hier in de toekomst meer tijd aan besteden. Gemiddeld doen zij nu 1 keer per maand aan vrijwilligerswerk en in de toekomst zouden zij dit een keer per week willen doen. Interessante soorten vrijwilligerswerk voor in toekomst zijn volgens de jongeren vooral sportverenigingen, gevolgd door jeugdwerk, hobbyverenigingen en vrijwilligerswerk in de verzorging of verpleging. Slechts 11,1% van alle jongeren zou binnen een half jaar ook daadwerkelijk (nog meer) vrijwilligerswerk willen doen. Dit strookt echter niet met hun verplichte antwoorden op de vraag hoeveel uur zij zouden overhebben voor vrijwilligerswerk. Hier geeft bijna de helft van de respondenten namelijk aan elke week vrijwilligerswerk te willen doen, ondanks dat zij konden kiezen voor minder dan 1 keer per maand. De jongeren willen vooral vrijwilligerswerk doen omdat zij het belangrijk vinden om anderen te helpen, omdat het goed is voor hun persoonlijke ontwikkeling en voor een leuke tijd en ontspanning. De minst belangrijke reden om vrijwilligerswerk te (gaan) doen is omdat het een afleiding zou zijn van hun dagelijkse zorgen. Ongeveer 60% van de jongeren zegt niet eerder vrijwilligerswerk te gaan doen als zij hiervoor een waardering krijgen, of dat het hen niet uitmaakt. Meer dan de helft van de jongeren vindt het dus niet noodzakelijk om waardering te krijgen voor het doen van vrijwilligerswerk. Waardering zou echter wel de intrinsieke motivatie van jongeren positief beïnvloeden (Deci, et al., 1999).

Politieke participatie

Van alle jongeren die de enquête hebben ingevuld, doet 40% weleens mee aan participatieactiviteiten (politieke participatie), vooral aan de goede doelenactiviteiten. De meerderheid van de respondenten (61,7%) zou binnen nu en een half jaar niet willen deelnemen aan participatieactiviteiten. Dit komt overeen met landelijke percentages. Zo wil het merendeel van de Nederlandse jongeren (65%) op geen enkele manier de politiek beïnvloeden (CBS, 2008). Westlandse jongeren die momenteel al aan participatieactiviteiten doen, zijn in de toekomst sneller bereid om weer deel te nemen dan jongeren die momenteel niet aan participatieactiviteiten doen (56,1% tegenover 15,9%).

Een andere vorm van politieke participatie is het meepraten binnen de gemeente. Belangrijke onderwerpen om over mee te praten vinden zij vooral “eigen plek en omgeving” en “veiligheid”. De meest interessante vorm van communicatie vinden zij “over de streep”, een emailgroep of een praatcafé. Social media of een jongerenpanel vinden zij minder interessant. Als de jongeren toch benaderd zouden worden via social media zijn de meest populaire media Facebook en Twitter. Echter, slechts 14,5% van de respondenten zou daadwerkelijk mee willen praten binnen de gemeente. Dit lage percentage jongeren dat mee wil praten is ook landelijk terug te vinden. Slechts 6% van de Nederlandse jongeren zou bijvoorbeeld de politiek willen beïnvloeden door naar bijeenkomsten van de overheid te gaan (CBS, 2008).

Het niveau van politieke participatie kan bepaald worden met behulp van de participatieladder van Hart (1992). Hierbij is het van belang dat er sprake is van echte participatie en niet van schijnparticipatie. Een

participatieactiviteit zoals een goede doelenactiviteit is geen daadwerkelijke participatie als de jeugd niet goed op de hoogte is of de actie zelf niet begrijpt. Het is belangrijk dat de jeugd niet wordt gebruikt als decoratie voor volwassenenactiviteiten. Als jongeren willen deelnemen aan participatieactiviteiten of mee willen praten binnen de gemeente is het belangrijkste dat zij op zijn minst goed geïnformeerd zijn en weten waar zij aan beginnen. Op een hoger niveau van participatie kan de jeugd zelf het initiatief nemen tot activiteiten en hebben de volwassenen alleen nog een begeleidende rol (Hart, 1992). Op welk niveau jeugdparticipatie binnen het Westland wordt vormgegeven zal verschillen per activiteit. In dit onderzoek is echter alleen aandacht besteed aan of jongeren al dan niet participeren, en niet aan het niveau van participatie.

Jeugdparticipatie samengevat

Westlandse jongeren participeren dus op zowel consumptief, maatschappelijk en politiek niveau, zoals onderscheiden door de Savornin Lohman (1998). Meer dan de helft van de jongeren doet aan consumptieve participatie door lid te zijn van een vereniging, 43,4% doet aan maatschappelijke participatie door het doen van vrijwilligerswerk en 40% doet aan politieke participatie met participatieactiviteiten. Er zijn echter maar weinig jongeren enthousiast om politiek te participeren door mee te praten binnen de gemeente (14,5%). Ook zijn de jongeren niet enthousiast over het doen van vrijwilligerswerk of meedoen met participatieactiviteiten in de toekomst. Hoewel van de Westlandse jongeren wordt verwacht dat zij actief meedoen en meebouwen aan de Westlandse samenleving door te participeren (Gemeente Westland, 2013), zijn zij lang niet allemaal bereid om dit op een maatschappelijke of politieke manier te doen. De Westlandse jeugd is hierin niet de enige, want ook op landelijk niveau zijn jongeren niet van plan deel te nemen aan politieke activiteiten (CBS, 2008).

Of de jongeren participeren, hangt niet af van hun geslacht, leeftijd of religie. Onderwijsniveau daarentegen blijkt wel van invloed te zijn op jeugdparticipatie. Zo doen de hoger opgeleide jongeren vaker aan vrijwilligerswerk (55,6% tegenover 39,2%), participatieactiviteiten (63% tegenover 47%), zijn zij eerder bereid tot deelname aan participatieactiviteiten in de toekomst (60,8% tegenover 29%) en willen zij meer meepraten binnen de gemeente (24,1% tegenover 11,6%) dan laag- of middelbaar opgeleiden.

De jongeren vinden social media niet de meest ideale manier om in contact te zijn over jeugdparticipatie en ook met betrekking tot contact met het Centrum voor Jeugd en Gezin zijn zij hier niet enthousiast over (18,3% vindt dit een interessante communicatievorm voor het CJG). De jongeren zouden liever in contact komen met het CJG via email (38,3%), door naar het inloopspreekuur te gaan (28,1%) of via de telefoon (27,7%).

Het Centrum voor Jeugd en Gezin

Met gemiddelden tussen 2,41 en 3,23 op een schaal van 5 vinden jongeren informatievoorziening vanuit het CJG over verschillende onderwerpen niet heel belangrijk maar ook zeker niet onbelangrijk. De belangrijkste onderwerpen om informatie over te ontvangen zijn rouwverwerking, geldproblemen, pesten en echtscheidingen. Minder belangrijke onderwerpen zijn gedragsproblemen, verstandelijke/lichamelijke beperkingen en game-/computerverslaving.

Sociale steun

De respondenten vinden het belangrijk wat er in hun omgeving gebeurt. Ook hebben de jongeren over het algemeen een goede relatie met hun ouders en voelen zij zich door hen gesteund. Naast hun ouders vinden de jongeren sociale steun bij hun vrienden en voelen zij zich over het algemeen niet buitengesloten door

andere jongeren. Op schoolgebied scoren de jongeren het laagst. Op de stelling “ik voel mij thuis op deze school”, scoren zij een gemiddelde van 3,63 uit 5. Op de stelling “ik voel mij door de leraren op mijn school serieus genomen” scoren zij 3,40 uit 5. Voor het voeren van positief jeugdbeleid is het van belang dat Westlandse leerlingen zich prettig voelen op school. Docenten worden namelijk gezien als mede-opvoeders die kunnen bijdragen aan een gewone, positieve ontwikkeling van de jeugd (van Oenen & Westering, 2010). Dit zijn echter scores die boven het gemiddelde van 3 vallen en indiceren dat zij zich in het algemeen redelijk thuis en serieus genomen voelen op school.

De mate waarin de jongeren sociale steun ervaren hangt samen met verschillende vormen van jeugdparticipatie. Jongeren die lid zijn van een vereniging, vrijwilligerswerk doen of deelnemen aan participatieactiviteiten ervaren meer sociale steun dan jongeren die dit niet doen. Daarnaast hebben jongeren die weinig sociale steun ervaren meer behoefte om met een hulpverlener te praten. Sociale steun en jeugdparticipatie hangen dus samen, hoewel onbekend in welke richting. De meest waarschijnlijke richting is dat jongeren die vrijwilligerswerk doen, actief zijn op verenigingen of meedoen aan participatieactiviteiten binnen deze kringen sociale contacten op doen.

Sterke punten en beperkingen van dit onderzoek

Een sterk punt binnen dit onderzoek is dat de jeugd zelf heeft meegewerkt en niet gebaseerd is op meningen van volwassenen. Ook is het begrip jeugdparticipatie nog relatief nieuw, waardoor onderzoek noodzakelijk is voor een goede uitvoering binnen gemeenten. In het Westland is nog niet eerder onderzoek uitgevoerd naar jeugdparticipatie. Daarnaast heeft het onderzoek vanwege de benadering via scholen een groot bereik: uit alle Westlandse plaatsen hebben jongeren deelgenomen, van verschillende leeftijden en uit verschillende leefmilieus.

Het onderzoek kent echter ook beperkingen. Doordat de dataverzameling gericht is op de Westlandse jeugd, kunnen de resultaten niet gegeneraliseerd worden. Een tweede valkuil zou de sociaal wenselijkheid kunnen zijn. Hoewel de jongeren duidelijk geïnformeerd zijn dat het draait om hun eigen mening, is onbekend of zij daadwerkelijk geen sociaal wenselijke antwoorden hebben gegeven. Een laatste beperking is dat er weinig jongeren van niet-Nederlandse afkomst hebben deelgenomen aan het onderzoek, hierdoor kunnen geen uitspraken gedaan worden over de resultaten met betrekking tot jongeren die niet in Nederland zijn geboren maar wel in het Westland woonachtig zijn.

Een aanbeveling voor vervolgonderzoek is om kwalitatief onderzoek te doen en met de jongeren te praten, in plaats van enquêtes te laten invullen. Hierdoor kan de jeugd nog meer informatie verschaffen die van belang kan zijn voor het vormgeven van jeugdparticipatie. Er kunnen bijvoorbeeld gesprekken gevoerd worden met de jeugd, waarin zij gevraagd kunnen worden naar de verschillende vormen van jeugdparticipatie en naar hoe zij deze het liefst vormgeven zien. Op deze manier kan direct worden ingespeeld op de antwoorden van de jongeren. Een tweede aanbeveling is het doen van vervolgonderzoek naar het *niveau* van jeugdparticipatie binnen gemeente Westland, om te achterhalen of de jeugd daadwerkelijk participeert. Dit is echter pas van belang als de jeugd al meepraat binnen de gemeente en is logischer om in een later stadium te doen. Voor deze vorm van participatie wordt vormgegeven kan rekening gehouden met de verschillende niveaus van participatie en kan gemeente Westland (in samenspraak met jongeren) bepalen welk niveau van jeugdparticipatie nagestreefd zal worden.

Nieuwe bijdrage van dit onderzoek

Met dit onderzoek is getracht een antwoord te vinden op de vraag hoe gemeente Westland jongeren kan stimuleren zich te ontwikkelen tot actieve burgers. Hierbij is het belangrijk dat er gekeken wordt naar wat er reeds aanwezig is binnen het Westland. Zo zijn veel Westlandse jongeren actief binnen het verenigingsleven, waardoor zij een sociaal netwerk opbouwen, welke tevens van belang is voor het huidige sociale stelsel doordat zij hierdoor minder snel professionele hulp nodig hebben. Dit lidmaatschap biedt tevens mogelijkheden tot het stimuleren van de jongeren tot maatschappelijke of politieke participatie. Zo kunnen de jongeren gestimuleerd worden om aan vrijwilligerswerk te doen binnen de vereniging of bijvoorbeeld mee te doen aan sponsorlopen.

Een andere manier om jongeren te stimuleren tot actieve burgers is het in stand houden van de maatschappelijke stages. Hoewel de jongeren niet veel interesse lijken te hebben in vrijwilligerswerk, zijn zij niet negatief over de maatschappelijke stages. Wellicht hebben zij meer interesse in vrijwilligerswerk als dit onderdeel is van het curriculum. Een voorwaarde voor een positief effect van de maatschappelijke stage is wel dat de nadruk niet teveel wordt gelegd op het halen van de stage of op een beoordeling.

Om jongeren bij beleid te betrekken kunnen bijeenkomsten met “over de streep” worden georganiseerd. Dit vinden jongeren de meest interessante manier om politiek te participeren. Ook een emailgroep of een praatcafé zijn het overwegen waard. Het is vooral belangrijk aan te sluiten bij manieren van communicatie die jongeren interessant vinden, om de kans op deelname te vergroten. Structurele jeugdparticipatie kan voordelen opleveren voor gemeente Westland omdat op die manier een groep jongeren betrokken blijft, welke op termijn ook om advies gevraagd kan worden over algemeen beleid. Deze vorm van participatie heeft echter ook tot nadeel dat slechts een selecte groep jongeren bereid zal zijn om op structurele basis betrokken te zijn, dat bijvoorbeeld een jongerenraad voor veel jongeren vaag en onaantrekkelijk is en dat jongeren alsnog kunnen besluiten niet langer deel te nemen. Er valt daarom naast structurele participatie, ook te pleiten voor incidentele participatie. Incidentele participatie is voor jongeren laagdrempelig en het zorgt ervoor dat verschillende jongeren betrokken worden bij een eenmalige activiteit. Hierdoor krijgen jongeren die al enthousiast en graag betrokken zijn niet automatisch de overhand. Incidentele jeugdparticipatie is daarnaast aantrekkelijk omdat het makkelijker is om met een eenmalige activiteit direct aan te sluiten bij concrete plannen. Anderzijds is incidentele participatie voor zowel de overheid als de jongeren vrijblijvend (van der Graaf, et al., 2005). Een combinatie van structurele jeugdparticipatie, aangevuld met incidentele jeugdparticipatie lijkt daarom de meest ideale manier van het betrekken van de jeugd.

Samengevat heeft dit onderzoek bijgedragen aan het in kaart brengen van de meningen en interesses van jongeren met betrekking tot jeugdparticipatie. Dit onderzoek laat de wetenschap zien dat jongeren niet altijd enthousiast zijn over jeugdparticipatie en dat het belangrijk is aan te sluiten bij de jongeren om hun leefwereld beter te leren begrijpen en jeugdparticipatie op deze manier beter te kunnen vormgeven. Gemeente Westland kan op de interesses en meningen van jongeren inspelen door te koesteren wat er al is, jongeren te stimuleren tot participatie binnen verenigingen, de maatschappelijke stages onder voorwaarden in stand houden en met jongeren te communiceren op een manier die zij waarderen. De jeugd in gemeente Westland doet aan participatie, maar hier kan nog een slag in geslagen worden door aan te sluiten bij de behoeften van degenen waar het allemaal om draait: de Westlandse jeugd!

LITERATUUR

- Bekkers, R. (2005a). *Charity begins at home: How socialization experiences influence giving and volunteering*. Paper presented at the 34rd Annual ARNOVA-Conference, Washington DC, USA.
- Bekkers, R., Hooghe, M., & Stolle, D. (2005). Jeugdparticipatie en sociaal kapitaal in Vlaanderen en Nederland. In B. Völker (Ed.), *Burgers in de buurt: Samenleven in school, wijk en vereniging* (pp. 129-152). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Bekkers, R., Spenkeliink, S., Ooms, M., & Immerzeel, T. (2010). *Maatschappelijke stage en burgerschap: rapportage schooljaar 2008-2009*. Utrecht: Universiteit van Utrecht.
- Bighelaar, S. van den, & Akkermans, M. (2013). *Bevolkingstrends 2013: gebruik en gebruikers van sociale media*. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).
- Braam, H., Gilsing, R., Rutjes, L., Sarti, A., Steketee, M., Strating, G., & Vandenbroucke, M. (2010). *De staat van jeugdparticipatie in Nederland vanuit het perspectief van gemeenten: quickscan onder 175 gemeenten*. Utrecht: Verwey-Jonger Instituut.
- Bruning, M., Bron, J., Hoek, A., Oorschot, F. van, & Rodenboog-Hamelink, M. (2011). *Verankeren in de school: maatschappelijke stage in het curriculum* (47 p. bijl. III.). CPS: onderwijsontwikkeling en advies/ SLO/ Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2008). *Het Nationaal Kiezersonderzoek 2006: opzet, uitvoering en resultaten*. Voorburg: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2010). *Sociale samenhang: participatie, vertrouwen en integratie*. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2012). *Bevolking leeftijd en woonplaatsen*. Verkregen op 3 januari 2014, via <http://www.westland.incijfers.nl/>.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2013a). *Het Nationaal Kiezersonderzoek 2012*. Verkregen op 24 januari, 2014, via <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/overheid-politiek/publicaties/artikelen/archief/2013/2013-006-pb.htm>.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2013b). *Sociale contacten en maatschappelijke participatie*. Verkregen op 26 januari, 2014, via <http://jeugdstatline.cbs.nl/JeugdMonitor/publication/?DM=SLNL&PA=1=71828ned&D1=0-1&D2=0&D3=a&D4=l&HDR=T,G1&STB=G2,G3&VW=T>.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2013c). *Bevolking; geslacht, leeftijd, burgerlijke staat en regio, 1 januari*. Verkregen op 14 maart, 2014, via <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=03759ned&D1=0-2&D2=14-24,129-132&D3=43,847&D4=24-25&HDR=T&STB=G2,G3,G1&VW=T>.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2014). *Verrichten vrijwilligerswerk: jongeren (18 tot 25 jaar)*. Verkregen op 24 januari, 2014, via <http://jeugdstatline.cbs.nl/JeugdMonitor/publication/?DM=SLNL&PA=1=71828ned&D1=0-1&D2=0&D3=a&D4=l&HDR=T,G1&STB=G2,G3&VW=T>.
- Coleman, J.S. (1993). Social capital in the creation of human capital. *American Journal of Sociology*, 94, 95-120.
- Clary, E.G., & Snyder, M. (1999). The Motivations to Volunteer: Theoretical and Practical Considerations. *Current directions in Psychological Science*, 8, 156-159.
- Deci, E.L., Koestner, R., & Ryan, R.M. (1999). A meta-analytic review of experiments examining the effects of extrinsic rewards on intrinsic motivation. *Psychological Bulletin*, 125, 627-668.

- Divosa. (z.j.). *Samenhang 3 decentralisaties*. Verkregen op 1 februari, 2013, via <http://www.divosa.nl/dossiers/samenhang-3-decentralisaties>.
- Effing, R., Huibers, T., Krosse, L. de, & Brandenburg, S. (2012). *Sociale media en politiek: de waarheid achterhaald*. Twente: Universiteit Twente.
- Gemeente Westland (2013). *Kadernota Integraal Jeugdbeleid: Kansrijk opgroeien in een sterke samenleving*. Verkregen op 30 januari, 2013, via http://www.gemeentewestland.nl/fileadmin/files/Download/Kadernota_Integraal_jeugdbeleid_14-01-2012.pdf.
- Gier, de H.G. (2007). *Overpeinzingen bij een activerende participatiemaatschappij. Inaugurale rede*. Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen.
- Goethem, A.A.J. van, Hoof, A. van, Aken, M.A.G. van, Raaijmakers, Q.A.W., Boom, J., & Orobio de Castro, B. (2012). The role of adolescents' morality and identity in volunteering: Age and gender differences in a process model. *Journal of Adolescence*, 35(3), 509-520.
- Goethem, A.A.J. van, Hoof, A. van, Aken, M.A.G. van, Raaijmakers, Q.A.W., & Orobio de Castro, B. (2014). Socialising adolescent volunteering: how important are parents and friends? Age dependent effects of parents and friends on adolescents' volunteering behaviours. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 35(2), 94-101.
- Graaf, P. van der, Huygen, A., Mak, J., & Steketee, M. (2005). *Jeugdparticipatiebeleid: wat levert het op?* Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Hart, R.A. (1992). *Children's Participation: From Tokenism to Citizenship*. Florence: Innocenti Essays.
- Heerschap, N., & Velzen, M. van (2011). *Sociale media: belang, definitie en (interne) bronnen. Eerste mijlpaal*. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).
- Helliwell, J.F., & Putnam, R.D. (2004). The social context of well-being. *Philosophical Transactions of the Royal Society*, 359(1449), 1435-1446.
- Houben-van Herten, M., & Riele, S. te. (2011). *Vrijwillige inzet 2010*. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).
- Knack, S., & Keefer, P. (1997). Does social capital have an economic payoff? A cross-country investigation. *Quarterly Journal of Economics*, 112(4), 1251- 1288.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (z.j.). *Van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie*. Verkregen op 30 januari, 2013, via <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/democratie-en-burgerschap/van-burgerparticipatie-naar-overheidsparticipatie>.
- Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. (z.j.). *Participatiewet bevordert re-integratie*. Verkregen op 1 februari, 2013, via <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/re-integratie/participatiewet-bevordert-re-integratie>.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (z.j.). *Decentralisatie*. Verkregen op 1 februari, 2013, via <http://www.invoeringwmo.nl/content/decentralisatie-extramurale-begeleiding>.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2012). *Transitieagenda Jeugdzorg: Gezamenlijke agenda Rijk/VNG/IPO*. Verkregen op 1 februari, 2013, via <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/03/20/transitieagenda-jeugdzorg.html>.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2014). *Wetsvoorstel Wmo 2015*. Verkregen op 24 januari, 2014, via <http://www.invoeringwmo.nl/bibliotheek/wetsvoorstel-wmo2015>.
- Mortelmans, D., & Reyt, N. de (2003). *Communiceren met jongeren: Jongeren en communicatie met de stedelijke overheid in Antwerpen*. Antwerpen: Universiteit Antwerpen.

- OECD. (2001). *The well-being of nations: the role of human and social capital*. Parijs: OECD Centre for Educational Research and Innovation.
- Oenen, S. van, & Westering, Y. van (2010). *Een solide basis voor positief jeugdbeleid: Visiedocument 1.0*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Putnam, R.D. (2000). *Bowling alone. The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster.
- Putnam, R.D., Leonardi, R., & Nanetti, R. (1993). *Making democracy work: civic traditions in modern Italy*. Princeton University Press.
- Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (1997). *RMO-advies – Uitsluitend vrijwillig?! Maatschappelijk actief in Vrijwilligerswerk*. Rijswijk: Sdu Uitgevers.
- Rebel, H.J.C. (2000). *Communicatiebeleid en communicatiestrategie*. Amsterdam: Boom.
- Sampson, R.J., Raudenbush, S.W., & Earls, F. (1997). Neighborhoods and violent crime: A multilevel study and collective efficacy. *Science*, 277, 918-924.
- Savornin Lohman, P.M. de (1998). Jeugdparticipatie. In W.P.J. Bertels, H. Bosma, P.H. Kwakkelstein, & P.H. Nota (red.), *Handboek Jeugdbeleid* (pp. 41-58). Den Haag: Elsevier.
- Stavenuiter, M., Nederland, T., & Toorn, J. van den (2010). *Tussen kwetsbaar en vitaal*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Stukas, A.A., Snyder, M., & Clary, E.G. (1999). The effects of "mandatory volunteerism" on intentions to volunteer. *Psychological Science*, 10, 59-64.
- Verba, S., Brady, H., & Lehman-Schlozman, K. (1995). *Voice and equality: civic voluntarism and American politics*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten. (2012). *Bouwen op de kracht van burgers: VNG-visie op het sociaal domein*. Verkregen op 30 januari, 2013, via <http://www.vng.nl/onderwerpenindex/bestuur/decentralisaties-sociaal-domein/publicaties/bouwen-op-de-kracht-van-burgers-vng-visie-op-het-sociaal-domein>.
- Weert, C., van, & Zeijl, E., (2008). Jeugd actief in de maatschappij. In: *Jaarrapport 2008. Landelijke Jeugdmonitor* (pp. 23-28). Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Westland in cijfers (2012). *Allochtonen 2012*. Verkregen op 14 maart, 2014, via <http://www.westland.incijfers.nl/>.
- Westland in cijfers (2013). *Bevolking leeftijd 2013*. Verkregen op 1 maart, 2014, via <http://www.westland.incijfers.nl/>.
- Winter, M. de (1995). *Kinderen als medeburgers: kinder- en jeugdparticipatie als maatschappelijk opvoedingsperspectief*. Utrecht: De Tijdstroom.
- Winter, M. de (2011). *Verbeter de wereld, begin bij de opvoeding: vanachter de voordeur naar democratie en verbinding*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Woolcock, M. (2001). The place of social capital in understanding social and economic outcomes. *Canadian Journal of Policy Research*, 2(1), 11-17.
- Zijderveld, A.C. (1999). *The Waning of the Welfare State: The End of Comprehensive State Succor*. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers.

BIJLAGE 1: JEUGDBELEID IN GEMEENTE WESTLAND

Het Westland behoort met haar 102.717 inwoners tot één van de dertig grootste gemeenten van Nederland en bestaat uit verschillende dorpen, die in 2004 zijn samengevoegd tot één gemeente. Bijna een kwart van de Westlandse bevolking bestaat uit kinderen en jongeren onder de 20 jaar oud. Vanwege de kerkelijke en dorpse cultuur kent het Westland van oudsher een zeer sterke sociale cohesie, welke ook nu nog sterk aanwezig is. Men heeft hechte familiebanden, zorgt voor elkaar en elkaars kinderen en er zijn veel verenigingen, vrijwilligers, betrokken scholen en zorginstaties actief. Deze sterke sociale structuren in Westland vormen een stevig fundament voor positief jeugdbeleid, waarin wordt uitgegaan van de kracht van kinderen en jongeren en hun netwerk (Gemeente Westland, 2013).

Omdat het vorige jeugdbeleid niet meer actueel was, is in 2012 een begin gemaakt met de totstandkoming van een nieuw jeugdbeleid in het Westland. Het jeugdbeleid is tot stand gekomen op een interactieve manier, waarbij de Westlandse bevolking nauw betrokken is. Zowel ouders als de jeugd zelf hebben op verschillende manieren geparticipeerd tijdens het proces van beleidsvorming. Er hebben huiskamerdebatten plaatsgevonden met ouders, middelbare scholieren en basisschoolleerlingen hebben gedebatteerd over wat voor hen belangrijk is in het Westland, er zijn interviews geweest met leden van de scouting en experts uit het werkveld hebben meegepraat in een expertmeeting. Ook hebben Westlandse jongeren in samenwerking met professionele filmmakers een film geregisseerd en opgenomen over voor hen belangrijke kwesties in het Westland, welke vervolgens aan publiek vertoond is in een filmtheater. Aan de hand van de inbreng van de Westlandse bevolking die is opgehaald tijdens deze activiteiten is een beleidsvisie geschreven. Om deze visie te spiegelen aan de praktijk heeft tot slot een brede maatschappelijke discussie plaatsgevonden, waarna de Kadernota Integraal Jeugdbeleid is opgesteld: Kansrijk opgroeien in een sterke samenleving (Gemeente Westland, 2013). In de kadernota wordt beschreven dat de gemeente met partners en burgers wil samenwerken aan een sterke samenleving in het Westland waar kinderen kansrijk opgroeien en waar participatie van kinderen en jongeren een belangrijke plek heeft: *“De sterke samenleving bestaat uit het geheel van burgers – waaronder kinderen en jongeren zelf -, professionals en vrijwilligers in Westland. De gemeente ondersteunt hen in de eerste plaats door er voor te zorgen dat basisvoorzieningen op orde zijn. Aangezien we steeds meer beroep gaan doen op de kracht van de burger en de samenleving – een conglomeraat van gemeenschappen en netwerken – betekent dit iets voor de ondersteunende en stimulerende rol van de gemeente. Die richt zich op jeugdparticipatie, het verbinden van netwerken, voorzieningen, gemeenschappen (regierol). Maar ook op ondersteuning van professionals en van vrijwilligers en een actieve dialoog met diezelfde samenleving (werken aan de juiste vragen, betrekken en versterken burgers en partners). Zo werkt de gemeente aan samenlevingsopbouw”* (Gemeente Westland, 2013).

Binnen het Integraal Jeugdbeleid van gemeente Westland worden vier programmalijnen onderscheiden waarlangs de komende jaren gewerkt zal worden. De bovenstaande programmalijn “sterke samenleving” vormt de basis voor het beleid, onder andere rondom jeugdparticipatie en zal centraal staan in deze scriptie. In de programmalijn “preventie en vroegsignalering” ligt de nadruk op gezondheid als basis voor de ontwikkeling van de jeugd en op tijd signaleren indien nodig. In de programmalijn “extra ondersteuning” is aandacht voor de decentralisatie van de jeugdzorg en situaties waarbij extra aandacht, zorg en opvang nodig is voor jeugdigen. Tot slot wordt in de programmalijn “sterke scholen” gewerkt aan optimale ontwikkelingskansen en passend onderwijs voor de Westlandse jeugd (Gemeente Westland, 2013).

De gemeente wil samen met haar partners positief jeugdbeleid voeren, waarin uitgegaan wordt van de kracht van kinderen en jongeren en hun netwerk, in plaats van problemen. Er wordt gemikt op de kracht van de pedagogische civil society ofwel een sterke samenleving rondom jeugd. Hier gaat de gemeente de komende jaren aan werken langs de programmalijn “sterke samenleving”, welke bestaat uit de onderdelen jeugdparticipatie, bouwen aan en op eigen kracht, vrijwilligers en ‘de dialoog’ als instrument in het versterken van de samenleving. Voor dit onderzoek zal het onderdeel vrijwilligers onder jeugdparticipatie geschaald worden, omdat vrijwilligerswerk van jongeren als een vorm van jeugdparticipatie gezien kan worden.

BIJLAGE 2:

JONGERENENQUÊTE

Beste deelnemer,

Jouw mening als jongere is belangrijk voor de gemeente Westland. De gemeente heeft in haar jeugdbeleid vastgesteld dat jeugdparticipatie belangrijk is. In deze enquête vragen we jou om je mening te geven over hoe de gemeente kan omgaan met jeugdparticipatie en vrijwilligerswerk. Maar ook over hoe de gemeente jongeren kan helpen bij het oplossen van problemen. Daarom willen we ook graag weten wat jij nu al doet en wat jij belangrijk vindt.

Jeugdparticipatie houdt in dat jongeren betrokken worden bij de uitvoering van het beleid en dat jongeren op allerlei manieren meedoen in de samenleving. Bijvoorbeeld door maatschappelijke stages, meedoen in een leerlingenraad, meewerken aan de schoolkrant, etc. Met deze enquête willen we kijken hoe jongeren al meedoen in de samenleving, of dit anders of beter kan en wat jullie mening hierover is. De gemeente wil jongeren meer gaan betrekken zodat onderwerpen die met jeugd te maken hebben, ook worden besproken met degenen om wie het daarbij gaat: jullie!

Ook worden er vragen gesteld over **vrijwilligerswerk**. Vrijwilligerswerk is het bieden van een helpende hand voor een persoon of groep personen in je omgeving, zonder dat je hier geld of iets voor terugkrijgt. Er zijn verschillende manieren om vrijwilligerswerk te doen. Het kan bijvoorbeeld gaan om vrijwillig werk dat je doet voor een goed doel, organisaties, verenigingen, bureaus, familieleden of kennissen. Activiteiten als het maken van de schoolkrant, het deelnemen in een leerlingenraad of training geven op een sportvereniging zijn ook soorten van vrijwilligerswerk.

Tot slot vragen we je advies over manieren waarop jongeren hun problemen kunnen oplossen via steun in hun omgeving. Hoe kunnen de mensen om je heen jou helpen als je een probleem hebt? En welke informatie heb je nodig om zelf je problemen op te lossen?

Het invullen van de enquête kost je ongeveer 15 minuten. Het gaat om jouw mening, dat wil zeggen dat er geen goede of foute antwoorden zijn. Deze vragenlijst is anoniem en de gegevens die we ermee ophalen worden vertrouwelijk behandeld.

Op een plek in de enquête kun je je contactgegevens geven. De gemeente wil graag verder praten met enkele jongeren. Het eventueel geven van contactgegevens is niet verplicht. Deze gegevens worden ook direct gescheiden van de andere antwoorden.

Alvast bedankt voor je deelname!

ALGEMENE GEGEVENS

1. Ik ben een:

- Jongen
- Meisje

2. Ik ben jaar oud.

3. Ik ben geboren in:

- Nederland
- Suriname
- Marokko
- Turkije
- Nederlandse Antillen en Aruba
- Polen
- Roemenië
- Bulgarije
- Anders, namelijk:

4. Mijn moeder is geboren in:

- Nederland
- Suriname
- Marokko
- Turkije
- Nederlandse Antillen en Aruba
- Polen
- Roemenië
- Bulgarije
- Anders, namelijk:

5. Mijn vader is geboren in:

- Nederland
- Suriname
- Marokko
- Turkije
- Nederlandse Antillen en Aruba
- Polen
- Roemenië
- Bulgarije
- Anders, namelijk:

6. Ik woon in:

- Wateringen
- Kwintsheul
- Monster
- Ter Heijde
- Poeldijk
- Naaldwijk
- Maasdijk
- Honselersdijk
- 's-Gravenzande
- Heenweg
- De Lier
- Anders, namelijk:

7. Het type onderwijs dat ik volg is:

- Praktijkonderwijs/VMBO
- MAVO/VMBO-T
- HAVO
- VWO
- MBO
- HBO
- Universiteit
- Anders, namelijk:

8. Wat is de hoogst afgeronde opleiding van je moeder?

- Geen onderwijs
- Basisschool
- LBO/VBO
- LTS
- MULO/MAVO
- HAVO
- VWO
- MBO
- HBO
- Universiteit
- Weet ik niet
- Anders, namelijk

9. Wat is de hoogst afgeronde opleiding van je vader?

- Geen onderwijs
- Basisschool
- LBO/VBO
- LTS
- MULO/MAVO
- HAVO
- VWO
- MBO
- HBO
- Universiteit
- Weet ik niet
- Anders, namelijk

10. Behoor je tot een geloof?

- Ja
- Nee → ga door naar vraag 13

11. Tot welk geloof behoort je?

- Christendom (Katholiek)
- Christendom (Protestant)
- Hindoeïsme
- Islam
- Boeddhisme
- Jodendom
- Anders, namelijk:

12. Hoe vaak hou je je bezig met activiteiten gelinkt aan je geloof (zoals bezoeken aan de kerk/moskee/synagoge, bidden, etc.)?

- Dagelijks
- Wekelijks
- Maandelijks
- Soms (minder dan 1 keer per maand)
- Nooit

JEUGDPARTICIPATIE

De vragen hieronder gaan over jeugdparticipatie. Jeugdparticipatie houdt in dat jongeren betrokken worden bij de uitvoering van het beleid en dat jongeren op allerlei manieren meedoen in de samenleving. Bijvoorbeeld door maatschappelijke stages, meedoen in een leerlingenraad, meewerken aan de schoolkrant, etc.

13. Ben je lid van een of meerdere verenigingen of organisaties?

(bijvoorbeeld een sportvereniging, hobbyvereniging, scouting, jongerenorganisatie of een vakbond)

- Ja, namelijk van:
- Nee → ga door naar vraag 15

14. Hoe actief ben je bij deze verenigingen of organisaties?

- Nauwelijks actief, ik ga bijna nooit
- Actief, ik ga bijna altijd naar de trainingen of lessen
- Heel actief, ik doe ook nog extra activiteiten zoals bestuur, trainer, kantine, etc.

15. Doe je weleens mee aan een of meer van de volgende activiteiten?

(je mag hier meerdere antwoorden invullen)

- Debatteren
- Handtekeningenacties
- Demonstraties
- Meedenken en meebeslissen over iets in je omgeving
- Goede doelenacties (zoals geldinzameling of sponsorloop)
- Anders, namelijk
- Nee, hier doe ik nooit aan mee/ hier heb ik nooit aan meegedaan

16. Zou je binnen nu en een half jaar aan een van de activiteiten uit vraag 15 mee willen doen?

- Nee, dat vind ik niet belangrijk
- Ja, dat is goed voor mijn zelfvertrouwen/dat geeft me een goed gevoel
- Ja, ik vind het belangrijk om anderen te helpen
- Anders, namelijk:

17. We willen jongeren binnen de gemeente Westland vaker een stem geven. Geef in deze vraag aan in hoeverre de onderstaande onderwerpen voor jou belangrijk zijn om over mee te praten, van helemaal niet belangrijk (1) tot heel belangrijk (5).

	Helemaal niet belangrijk				Heel belangrijk
	1	2	3	4	5
Gezondheid (bijv. alcohol, overgewicht)	1	2	3	4	5
Veiligheid (op straat/in het verkeer)	1	2	3	4	5
Maatschappelijke stages	1	2	3	4	5
Eigen plek en omgeving	1	2	3	4	5

18. Stel dat jij als jongere je stem wil laten gelden binnen de gemeente, hoe interessant zouden de volgende mogelijkheden voor jou zijn? Van helemaal niet interessant (1) tot heel interessant (5).

	Helemaal niet interessant				Heel interessant
	1	2	3	4	5
<u>Jongerenpanel</u> (waarbij je een paar keer per jaar met een groep van jongeren en de gemeente om de tafel zit en je mening geeft)	1	2	3	4	5
<u>Emailgroep</u> (waarbij je bijvoorbeeld 4 x per jaar een online enquête invult en je mening geeft over zaken die jongeren in het Westland aangaan)	1	2	3	4	5

	Helemaal niet interessant				Heel interessant
	1	2	3	4	5
<u>Over de streep</u> (zoals bij het tv-programma, waarbij je aan de hand van stellingen naar één kant van een zaal loopt om je mening te geven)	1	2	3	4	5
<u>Facebookgroep</u> (hiervan word je lid en er kunnen online vragen worden gesteld waarover je kunt discussiëren)	1	2	3	4	5
<u>Twitter</u> (reageren op tweets)	1	2	3	4	5
<u>Praatcafé</u> (samen discussiëren in een cafésfeer rond tafeltjes)	1	2	3	4	5

19. Zou jij mee willen praten over onderwerpen rondom jeugd waarover de gemeente beslissingen moet nemen?

(deze gegevens worden niet in verband gebracht met je andere antwoorden)

- Ja, mijn naam en emailadres zijn:
- Nee

20. Heb je voor school een maatschappelijke stage moeten doen?

- Ja
- Nee —> ga door naar vraag 21

21. Waar heb je je maatschappelijke stage gedaan?

.....

.....

22. Waarom heb je gekozen voor deze stageplaats?

.....

.....

VRIJWILLIGERSWERK

De volgende vragen gaan over vrijwilligerswerk. Vrijwilligerswerk is het bieden van een helpende hand voor een persoon of groep personen in je omgeving, zonder dat je hier geld of iets voor terugkrijgt.

27. Verricht jij weleens vrijwilligerswerk?

- Ja
- Nee → ga door naar vraag 31

28. Wat voor vrijwilligerswerk doe je?

(je mag hier meerdere antwoorden invullen)

- Jeugdwerk (jeugd/buurthuis/leider scouting)
- School (schoolbestuur/leerlingenraad/schoolkrant, etc.)
- Verzorging/verpleging (bejaardenzorg/kinderopvang, etc.)
- Sportvereniging (bestuur/kantine/trainer/zaalbeheer)
- Hobbyvereniging
- Culturele vereniging (muziek-/toneelverenigingen/tekenclubs)
- Kerkelijke/Levensbeschouwelijke organisatie (actief in kerk-/moskeeraad, etc.)
- Arbeidsorganisatie (ondernemingsraad/personeelsvereniging, etc.)
- Politieke organisatie
- Informele hulp (hulp aan zieken, burenen, familie, vrienden en bekenden)
- Andere organisatie, namelijk:

29. Hoe vaak doe je dit vrijwilligerswerk?

- Meer dan 10 uur per week
- 5-10 uur per week
- 2 tot 4 uur per week
- Elke week, ongeveer 1 uur per week
- Ongeveer 1 keer per maand
- Minder dan 1 keer per maand

30. Zou je in de toekomst (nog meer) vrijwilligerswerk willen gaan doen?

- Ja
- Misschien
- Weet ik nog niet

31. Hoeveel uur per week zou je daar voor over hebben?

- Meer dan 10 uur per week
- 5-10 uur per week
- 2 tot 4 uur per week
- Elke week, ongeveer 1 uur per week
- Ongeveer 1 keer per maand
- Minder dan 1 keer per maand

32. Wat voor vrijwilligerswerk zou je willen doen?

(je mag hier meerdere antwoorden invullen)

- Jeugdwerk (jeugd/buurthuis/leider scouting)
- School (schoolbestuur/leerlingenraad/schoolkrant, etc.)
- Verzorging/verpleging (bejaardenzorg/kinderopvang, etc.)
- Sportvereniging (bestuur/kantine/trainer/zaalbeheer)
- Hobbyvereniging
- Culturele vereniging (muziek-/toneelverenigingen/tekenclubs)
- Kerkelijke/Levensbeschouwelijke organisatie (actief in kerk-/moskeeraad, etc.)
- Arbeidsorganisatie (ondernemingsraad/personeelsvereniging, etc.)
- Politieke organisatie
- Informele hulp (hulp aan zieken, burens, familie, vrienden en bekenden)
- Andere organisatie, namelijk:
- Ik wil geen tijd aan vrijwilligerswerk besteden, omdat:

33. Wat zijn voor jou redenen om vrijwilligerswerk te (gaan) doen? Geef in deze vraag aan in hoeverre de onderstaande redenen voor jou belangrijk zouden zijn, van helemaal niet belangrijk (1) tot heel belangrijk (5).

	Helemaal niet belangrijk				Heel belangrijk
Het biedt me een sociale omgeving (nieuwe vrienden, kennissen, etc.)	1	2	3	4	5
Het is goed voor mijn zelfvertrouwen/ het geeft me een goed gevoel	1	2	3	4	5
Het is goed voor mijn persoonlijke ontwikkeling (nieuwe ervaring opdoen, etc.)	1	2	3	4	5
Afleiding van mijn dagelijkse zorgen	1	2	3	4	5
Een leuke tijd en ontspanning	1	2	3	4	5
Ik vind het belangrijk om anderen te helpen	1	2	3	4	5

34. Stel je voor dat een wethouder een lintje uitreikt aan een Westlandse jongere die zich actief inzet voor de Westlandse samenleving. Wat moet iemand volgens jou doen om dit lintje te verdienen?

.....

35. Zou je eerder vrijwilligerswerk doen als je daarvoor een bepaalde waardering zou krijgen, zoals het ontvangen van een certificaat of een lintje van de wethouder?

- Ja
- Misschien
- Nee
- Maakt me niet uit

36. Wat lijkt jou een leuke vrijwilligersklus?

.....

.....

STEUN UIT JE OMGEVING EN INFORMATIE

De volgende vragen gaan over de steun die je uit je omgeving krijgt en informatie die voor jou belangrijk is om je optimaal te kunnen ontwikkelen. We vragen naar de mensen die jou kunnen helpen als je problemen hebt en welke informatie je nodig hebt om zelf problemen op te lossen.

38. Kruis bij de onderstaande stellingen aan wat op jou van toepassing is.

	Helemaal oneens		Neutraal		Helemaal eens
Ik heb goed contact met andere mensen in mijn omgeving	1	2	3	4	5
Het kan mij niet schelen wat er in mijn omgeving gebeurt	1	2	3	4	5
Ik voel mij door de leraren op mijn school serieus genomen	1	2	3	4	5
Ik voel mij thuis op deze school	1	2	3	4	5
Ik vind dat mijn ouders/verzorgers naar mij luisteren	1	2	3	4	5
Ik heb een goede relatie met mijn ouders	1	2	3	4	5
Ik heb vrienden waar ik terecht kan	1	2	3	4	5
Ik voel mij buitengesloten van andere jongeren	1	2	3	4	5
Ik voel mij gesteund door andere volwassenen	1	2	3	4	5

Ik heb behoefte om met een hulpverlener te praten over mijn problemen

1 2 3 4 5

37. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is een plek waar je als jongere terecht kunt voor vragen waar je mee rond loopt of als je hulp nodig hebt. Hieronder staan een aantal onderwerpen waar het CJG jou als jongere nu of in de toekomst informatie over kan geven. Geef aan in hoeverre deze onderwerpen voor jou nu of misschien in de toekomst belangrijk zijn om informatie over te krijgen, van helemaal niet belangrijk (1) tot heel belangrijk (5).

	Helemaal niet belangrijk				Heel belangrijk
	1	2	3	4	5
Geldproblemen	1	2	3	4	5
Psychische problemen (<i>somber zijn, angsten, etc.</i>)	1	2	3	4	5
Verstandelijke/lichamelijke beperkingen	1	2	3	4	5
Alcohol	1	2	3	4	5
Drugs	1	2	3	4	5
Game-/computerverslaving	1	2	3	4	5
Seksualiteit (<i>intieme relaties, soa's, etc.</i>)	1	2	3	4	5
Scheiding van je ouders	1	2	3	4	5
Rouwverwerking (<i>omgaan met de dood van iemand</i>)	1	2	3	4	5
Problemen op school	1	2	3	4	5
Gedragsproblemen (<i>ADHD, agressie, etc.</i>)	1	2	3	4	5

Pesten	1	2	3	4	5
Werkloosheid	1	2	3	4	5

38. Stel dat jij een vraag hebt aan het CJG, hoe zou jij dan het liefst geholpen worden?

(je mag hier meerdere antwoorden invullen)

- Ik zou naar het inloopspreekuur in het gebouw gaan
- Via facebook, twitter, of andere social media
- Via de telefoon
- Via email
- Anders, namelijk:

39. Heb je verder nog vragen of opmerkingen?

.....

.....

.....

Bedankt voor je deelname aan de enquête!

